

Jon Ripili Agale

Abala ririnare Jon-me remaa lapatalore Yesumi napi-ainu kogono madaa remaa lisa-pulu naame Yesu Gote-na ora gialua loma Raba Meape Ali adade lo makuaaema. Enaali medalomame Yesu madaa kone rulasimi pare medaloma nipuna lore ali-rupa piruma nipu kedaa waru mea kalisimi. Sapta 13-17 remaa adalimi raburi Yesu nipuna disaipel alinu raapu pirisa rabu soldia alinumi nipu adialalo ipisimi. Go puma kedaa kalisimi pare Yesumi disaipel alinu epe agale lakeloma nimu puri kalisa. Sapta medalomana remaare Yesu adima kose laaoma repena polopeana lisimi. Go pirisimi pare tapa-para wala rekenaloma nipuna disaipel alinumi nipu adisimi.

Ena paake rume remaare Jon-na lisade buk medaloma-para nawia pare medaloma Sapta 8-para tyapa wia.

Jon-me buk-narupare Yesu enaali raayo kagaa ade abuna piraoma laari pope kone wasupana agale lagisa. Gore pa kamaa gea-pulu abi page werepe page pa pirualima. Go pea pare naame Yesu nipuri pora ora ria page ora agale ria page ade abuna pirape kone wasupa nipu yaade lo koneme naa kagaa mapiraalia. Jon-me elenu waru adoma agale lapaaya. Nipumi bret-para paa-para sipsip-para ipa waini-para epe eda kili page go raayo madaa remaa lapaaya.

Robonu gu-rupa adamina:

Jon-me agalena re lapaaya (1.1-18)
 Jon Baptais page Yesuna disaipel alinuna remaa page (1.19-51)
 Yesu nipuna kogono pisa remaa (2.1-12.50)
 Yesu Jerusaleme su-para piruma ada ru-nane pirisa remaa (13.1-19.42)
 Yesu tapa-para wala rekena loma enaalinumi nipu adisimi remaa (20.1-31)
 Ma-dia yaa-ae remaa Yesu Galili su-para ipisa remaa (21.1-25)

Agaleme ali aulaoma naana rikirana epa pia

¹ Abalade su yaa laapo nawarili rabu Gote-na Agale* abala pirisa. Go Agalere nipuna nipu Goterupa pirisa.

² Abala ririnare go Agale nipu Gote raapu pirisipi.

³ Gote-me ele raayo go Agaleme warisa-pulu wariape ele meda pa-rupa na-opapalisa.

⁴ Go pirisa Agalere nipuna kagaa piramala pope kone wisa-pulu nipumi go kone su kamaa mea ipuma enaalia lo robaa-para paa mea kalisa.

⁵ Go pare ora ribaale-para roasa-pulu ribaana koe elenumi go paa nama-kudunaaya.

⁶ Gote-me ali medana bi Jon lemenalo mea rapasa.

* **1:1:** Ora abade ele meda nawi rabu Agale abala pirisa. Go Agale madaare Gote-me go su yaa lapo page ele raayo page ma-opaasa. Go Agale nipu go suna ipuma epa komoma wala rekoma naa raapo go pia-daa go Agalere Yesu Krai yaade.

⁷ Go alimiri go epe paa madaa agale lakelalo ipisa. Lakelalo ipisa pare enaalinumi go agale pagoma Yesu madaa kone rulaminalo ipisa.

⁸ Go aliri nipu gu paa meape ali-daa dia yapare nipumi mo paa madaa agale lakelalo ipisa.

⁹ Ora go epe pare su kamaa madisa rabu enaali raayona lo robaa-para makuaa adenalo paa kalalo ipisa.

¹⁰ Go Agalere su kamaa ipisa. Gote-me warisa elere go Agaleme warisa. Nipu epa Agale pirisa pare enaalinumi go Agale waru na-adisimi.

¹¹ Go Agalere nipuna adare-para epa pirisa pare nipuna enaalinumi nipuna agale giyoma napagesimi.

¹² Go rabu enaali medalomame nipuna pora raluma nipu madaa kone rulaeme. Go pemepulu Gote-me nimu ora nipuna nogo naaki-rupa mapiraaya.

¹³ Nimu Gote-na nogo naaki-rupa piru aaeme agi aaraa laapome madina nogo naaki napiruaeme. Dia, nimuna aaraare Gote komeame madisa-pulu rado-rupa piru aaeme.

¹⁴ Go Agalere nipu yogale ma-aoma saba alirupa pirumare naana rikirana epa pirisa. Nipuri nipuna Aapana Si komea yaa-pulu Aaraana puri paa mu pirina adema. Naana rikirana pirisa rabu ora agale-para raba meape kone page nipuna lo robaa-para rubitabesa.

¹⁵ Jon-me nipu madaa gu-rupa lakalisa: Go ali madaare neme abalade agale gu-rupa lakesuade: Nipuri nina koau-nane epalia pare nipuna purimi ni ma-oge yaalia. Nipu ali mudu piralia pare

ni abi namadele raburi nipu abala pa pirisa lagiasuade.

¹⁶ Nipuna epe raba meape kone-para kodome komea-para rubilina nipumi naa komea komea lo epe raba meapa kone page titame komea page gisa.

¹⁷ Gore Gote-me rekena agale kalisa rabu Moses-me mea ipisa. Go pisa pare epe kone-para ora agale-parare Yesu Keriso-me mea ipisa.

¹⁸ Ali medame Gote ora na-ademe. Ora dia. Mo nipuna naaki nipu komea Gote raapu meda-rupa pipi. Go naakimi nipuna Aapana agale naa piri-para mea ipuma waatea.

Jon Baptais-mi agale lapedepelisa
(*Mat 3.1-12; Mak 1.1-8; Luk 3.1-18*)

¹⁹ Jerusalem su-para piri Juda alinumi Gote-na lodo kira-ae alinu-para Livai ali-para nimu raayo Jon piri-para mea rapaasimi. Go puma nimumi Jon agale gu-rupa misimi: Nere aapi ya?

²⁰ Go rabu Jon-me agalena pagae wi redepo le agale gu-rupa lakalisa: Niri Keriso-daa dia lisa.

²¹ Go rabu nimumi talo: Gore nere Keriso-daa dia yaana-le nere Elaija yapae lisimi. Dia lisa. Gore ne Gote-na agale lakale ali ya? Dia lisa.

²² Go rabu nimumi wala lapopa Jon-para talo: Gore nere aapi yapae lisimi. Naame mo naa mea rapaarimi alinu-para agale waru ipuma laketema-pulu ne-parare naame ake leme ya?

²³ Go rabu Jon-me Aisaia-na agale mogaoma lakalisa: Niri gu-rupa polalo pi: Neme enaali napiri su-para agaleme yaalano: Mudu Ali-na pamuape pora ma-redepo yaatapape lo lisa.

24 Go agale mulalo pirisimi alinuri Farisi alinuna rurumi rapaasimi.

25 Nimumi Jon agale meda wala agale gu-rupa misimi. Gore nere Keriso-daa dia laede. Go page nere Gote-na agale lakale ali-daa dia laede. Go page ne Elaija dia laede. Go pea-le neme enaalina kalu-ipa ake pea-daa kate pe lisimi.

26 Go lisimi rabu Jon-me gu-rupa lisa: Neme pa ipame kalu-ipa meaalu pare nimina rikirana ali meda rekaaya pare nimimi na-ademe.

27 Go aliri nina koau-nane epalia pare nipu ora epe ali aaya-pulu nipuna age ada wasama kege radepeta palua lisa.

28 Apo agalere Betani su-para pisa. Go suri ipa Jordan-na mone pane go su-para Jon-me kalu-ipa kalaoma piruma lisa.

Yesuri Gote-na sipsip mena-rupa pirisa

29 Ekeranane Jon-me Yesu ipisa rabu adoma talo: Adalepa. Gote-na sipsip si-rupa yaa-pulu nipumi su kamaa piri enaali raayona pupitagi ne kone koe raayo mea rubaalia.

30 Go ali madaare abalade neme gu-rupa lisuade: Naa koau-nane ali meda epalia pare nipuri ni namadisa rabu nipu abala pirisa-pulu nipu adaalepe pia.

31 Neme abalade nipu na-adisua pare Juda enaalinumi nipu adenalo kalu-ipa mula ipisuade lisa.

32 Jon agale gu-rupa lakalisa: Neme abala Holi Spirit yaa biyaa ipuma Yesuna kaluna epa pirisa rabu adisua.

³³ Go raburi niri Yesu yapae lo waru namakuaa-sua pare Gote-me ni gu-rupa lagisa: Holi Spirit yaa biyaa ipuma ali meda madaa epa piraliade alimiri Holi Spirit-na kalu-ipa meala epalia lisa.

³⁴ Jon-me wala talo: Neme ora adawa pare nipu Gote-na Si kama yaade lisa.

Yesumi nipuna disaipele ali medaloma abala mapiraasa

³⁵ Ekeranane Jon nipuna disaipele ali laapo raapu pirisimi.

³⁶ Go rabu Yesu pamualaina adoma nipumi talo: Nipu adalepa. Go aliri Gote-na sipsip mena si yaade lisa.

³⁷ Mo disaipele ali laapome go agale pagoma Yesu raita maa pisipi.

³⁸ Raita maa pisipi rabu Yesumi pereke luma nipu adisa-pulu agale gu-rupa misa: Gore nipiri ali asapi? Nipu laapome talo: Rabai, nere aapina ada-para pili? Go bi Rapaina re-re tisaa leme.

³⁹ Go rabu nipumi talo: Epa adalepa. Go lisa-pulu nipu raapu puma nipu piri ada-para puma pirisimi. Go yapi raayo nipu raapu pirisimi. Ada-para pirina naare nogo-nane pabola popesa.

⁴⁰ Gore ali laapome Yesuna agale pagisipi go ali medare Yesu raapu pisipi. Go alina biri Andru nipu Saimon Pita-na ame pirisa.

⁴¹ Go rabu Andru-mi ame Saimon adasaaoma agale gu-rupa lakalisa: Naame Mea Rapae Ali abala adama lisa. Mea Rapae bina re gu-rupa Mesaia Keriso leme.

⁴² Go rabu Andru-mi ame Yesu piri-para mea ipisa. Yesumi go ame adoma talo: Nere Jon-na si

Saimon yapare werepere nena bi Sifas† leme lisa. Go bi perekeare Pita lemena pare go bina re-re kana yaade.

Yesumi Nataniel-para Filip lapopare ipulupa lisa

⁴³ Ekeranane Yesu nipu Galili su-para pulalo pisa-pulu nipumi Filip adasaaoma talo: Saana bana lisa.

⁴⁴ Filip nipu madisa suri Betsaida. Go adare-re Andru Pita laapona adare-para pirisipi.

⁴⁵ Gore Filip-mi Nataniel asa pumare gu-rupa lakalisa: Moses-me abalade rekena agale madaa remaa lisade aliri naame abala adasaarima. Gote-na agale lakale alinumi page go ali epalia lo pepa madaa lu wisimide. Go aliri Nasaret su-para piri Josep-na si yaade lisa.

⁴⁶ Go lisa-pulu Nataniel-me agale gu-rupa lo-rapisa: Gore epe elenuri Nasaret su-para mada epena ya? Filip-mi agale go-rupa lisa: Adola bana lisa.

⁴⁷ Gore Yesumi Nataniel nipu piri ipisa rabu nipu agale gu-rupa lakalisa: Go aliri nipu ora Israel ali meda yaade. Nipumi makirae agale nale ali yaade lisa.

⁴⁸ Go rabu Nataniel-me nipu-para agale gu-rupa misa: Niri aa-rabo makuaaripi ya? Gore Yesumi talo: Abalade Filip nipi repena fik re-para piralaina adawade.

† **1:42:** Sifas-na biri adaa agale Arameik madaa maasimi. Gupa pea pare Grik enaalina adaa agale mada bi Pita maasimi. Go bi lapo raitana re-re kana leme.

⁴⁹ Go lisa rabu Nataniel-me talo: Tisaa, ne ora Gote-na Si yaade. Ne ora Israel enaalina Mudu Ali pili lisa.

⁵⁰ Go lisa rabu Yesumi talo: Neme nere mo repena fik re-para pirae lawade-le go madaa kone rulaaripi ya? Werepe adali elena purimi go abi adae elenu ma-oge yaalia lisa. Werepe ele medalomame nina puri waru mea waatea.

⁵¹ Yesumi nimu-para talo: Neme ora ria lagialo. Werepe yaa-para pora lobenaloma Gote-na enselnu ni nipuna enaalinu Raapu Pirape Alina Si madaa epala puala palia-daa adalimina lisa.

2

Ali medame Kena su-para ena ropopisa

¹⁻² Wala yapi laapo dialenaloma ali medame Galili su ru-nane piruma Kena adare-para ena rumaasa. Nipumi ena rumaasa-pulu Yesuna agi-para nipuna disaipel alinu-para yalaasimi rabu adola ipisimi.

³ Nimumi yawe eda abala noma werepere wain ipa dia lisa rabu Yesuna agimi nipu-para talo: Nimuna ipa wain dia yaade lisa.

⁴ Gore Yesumi talo: Go ena, nina kogono ali neme agale meda abi nakalape. Naa kogono pape yapi di-ri abi na-epea.

⁵ Go pisa rabu Yesuna agimi disaipel alinu gu-rupa lakalisa: Nipumi gu-rupa palepape teare nimimi go-rupa ora palepape lisa.

⁶ Go ada kaname warili ipa pe ki medane luma ki medana egali wisa. Go kana pe komeare wabola piralade pe dila wisa. Juda alinu nimuna

rekena kone wisimi-pulu ade abuna nimuna waswas tyape ipa pe mea wisimi.

⁷ Yesumi nipuna disaipel alinu-para talo: Mogo kana pe madaa ipa nalepa lisa. Go lisa-pulu nimumi no rubiaoma palala puma wisimi.

⁸⁻⁹ Go rabu Yesumi nimu-para talo: Abi go ipa meda noria puma mo eda surube ali puama katapa. Nimu mo ipa maa puma kalisimi rabu mo alimi mo ipa rede pea paleme mea nadesa. Go elere abalade pa ipa pirisa pare abi ipa wain-le go eda surube alimi ipa ali-para meape loma namakuaasimi. Yapare ipa no pabe kogono alinu nimumi adisimi. Go pea-pulu mo eda surube alimi mo ena lamulalo pi ali-para lakeloma ipu lisa.

¹⁰ Go rabu nipumi talo: Ali medalomame epe ipa wain abala rumaainaloma enaalinumi adaapu nenalomare wala werepe koe wain rumaasimi. Go peme pare neme epe wain werepe mea rumaaripina lisa.

¹¹ Go puri pale kogonore Yesumi Galili su robo ru-nane aaya Kena adare-para abala ripia pisa. Go adare-parare Yesumi nipuna epe paana puri walenaloma nipuna disaipel alinumi nipu madaa kone rulasimi.

¹² Go pumare Yesu-para nipuna agi-para amenu-para disaipel alinu-para mo Kaperneam adare-para puma pirisimi.

*Yesu Juda alinuna adaa lotu ada-para pisa
(Mat 21.12-13; Mak 11.15-17; Luk 19.45-46)*

¹³ Gore Juda alinuna Pasova eda ne adaa yapi di rudu lisa-pulu Yesu Jerusalem su-para pisa.

14 Lotu ada ru-nanere alinumi maket puma gawa sipsip yaa madaa yoto mealaina Yesumi adisa. Go puma kana sens pape alinu reke madaa pirina adisa.

15 Yesumi kope muma waruma mo mena-para mena puni alinu-para lotu ada kamaa-nane ralu lisa. Go page mo kana misimi alinuna rapuluma musaaoma kana lakepe rubebe pisa.

16 Go rabu mo yaa madaa yoto mealae alinu-para Yesumi talo: Go yaanu kamaa maa pulupa. Naa Aapana lotu ada namabebolalepa. Dia nimina stua ada-rupa nama-aulapape lisa.

17 Go lisa rabu nipuna disaipel alinumi Gote-na agale wi buk madaa kone wala rulasimi. Mo buk madaa agale gu-rupa wisa: Gote, nena lotu ada madaare neme kone mapiraae-pulu nina lo robaa ora rekoaaya.

18 Go rabu Juda alinu Yesu agaa gu-rupa misimi: Naame nena puri waru adamono ake pi kogono pali-daa adalima pe lisimi.

19 Yesumi nimu agale gu-rupa lakalisa: Nimi go Gote-na ada kilipialimi rabu neme yapi repena ru-para wala wariabalua.

20 Go lisa rabu nimumi pogolasaoma Yesu-para agale wala gu-rupa lakalisimi. Neme go ada yapi repena ru-para mada wariali ya? Go lotu ada warisima di-ri maali 46-pela ru-para warisima lisimi.

21 Yapare Yesumi lotu ada wariailua agale lakalisa rabu nipuna to yogale go-rupa palia lo lakalisa.

22 Gore werepe Gote-me Yesu tapa madaa marekaainaloma nipuna disaipel alinumi mo

lisade agale wala makuaasimi. Go rabu nimumi Yesuna agale-para Gote-na buk madaa wi agale-para kone rulasimi.

Yesumi enaali raayona kone adoma makuaaya

²³ So Jerusalem su-para Pasova eda ne adaa yapi di wisimi rabu Yesu page pisa. Go rabu Yesumi napi kogono pisa-pulu enaali adaapumi nipu madaa kone rulasimi.

²⁴ Pare Yesumi enaali raayona kone adisa-pulu pa enaalinu raapu piruapena kone narulasa.

²⁵ Nipumi enaali raayona lo robaa-para ado kone misa-pulu pa enaali medame nipu kone makuaae meda nalakelesimi.

3

Yesu Nikodemus raapu agale lisipi

¹ Farisi ruruna ali medana biri Nikodemus laminyare nipu Juda alinuna ali mudu pirisa.

² Go alimi koro meda ribaa Yesu piri-para ipuma gu-rupa lisa: Tisaa, nere Gote-na agale mogeainalo mea rapasa. Go konere naame makuaaema pare Gote ne raapu pia-pulu neme napi kogono epe-rupa pe lisa.

³ Yesumi saa pi agale gu-rupa lisa: Neme ne ora lagialo. Ali medame agina lo robaa-para wala napiralia-daare Gote-na Surube Su mada na-adalia lisa.

⁴ Go rabu Nikodemus-me talo: Akea puma ali meda lo robaa-para wala mea matia ya? Ali meda agina lo robaa-para wala piralia rabu rana laapo mada namaitia.

⁵ Go lisa rabu Yesumi talo: Neme ora lagialo. Ali medamere nipu ipa-para Holi Spirit-para namuma piraliare Gote-na Surube Su mada nadalia.

⁶ Enaalina yogaleme madi enaaliri yogale pa wia. Go page Holi Spirit-mi madina enaaliri Holi Spirit raapu pia.

⁷ Go pea pare ne kagaa opainalo remaa lagiawade-le kone adaapu nasape.

⁸ Po rilipu nipuri aa-para popea palo madaa na-ade. Naame nipuna kete-daa pagema raburi aa-para epelea pe aa-para pea palo naame nadema. Holi Spirit-mi madina enaalimiri po rilipu-rupa go elena re madaa ademe.

⁹ Go lisa rabu Nikodemus-mi talo: Go agale madaare ake palia ya?

¹⁰ Yesumi talo: Nere ora Israel enaalinuna profet yaa-pulu neme go agale namakuaate?

¹¹ Neme ne lagialo. Naame agale lema rabu naana ade ele-para page agale lema pare nimi raayome go agale giyaleme.

¹² Neme go su kamaa elenuna re lagialo rabu kone narulaeme. Go pea-pulu werepe yaa madaa elenuna re lagialua rabu page kone ora narulalimi.

¹³ Gore pa enaali meda yaa-para abi napeme. Enaalinu Raapu Pirape Alina Siri ni komea yaa-para piruma su kamaa ipisuade lisa.

¹⁴ Abaladere Moses-me enaali napiri su-para puma repena kuni madaa kero roгааoma minasaasa. Go yapare werepe nimumi enaalinu Raapu Pirape Alina Si mea luma pitaalimi.

¹⁵ Go pea-pulu enaali raayome ni madaa kone

rulalimiri go enaali raayo ade abuna kagaa pira-mala palimi.

¹⁶ Gore Gote-me su kamaa piri enaali raayo madaa ranaame komisa-pulu ora nipuna Si komea mea rapasa. Go pea-le enaali raayome ni madaa kone mapiraalimiri nimu ora nakomalimi pare ade abuna kagaa pira-mala palimi.

¹⁷ Go pea-pulu Gote-me ni nipuna Si su kamaa kose agale pagenalo namuma rapasa. Dia, pare enaali epe pora mea walenalo mea rapasa.

¹⁸ Enaali raayome ni madaa kone rulalimiri nipu kose agale natea. Yapare enaali medalo-mame ni madaa kone narulalimiri nimu kose madaa abala popalimi. Go enaalinuri ni Gote-na Si komea madaa kone narulaeme-pulu kose madaa koe kedaa mulalo pimi.

¹⁹ Go kose lena re-re gu-rupa: Epe paa go su kamaa abala ipisa pare enaalinumi koae-aunu pu pimi. Nimumi go epe paa giyoma ribaa madaa raana komoma pimi.

²⁰ Go koeyae peme enaalinuri epe paame nimuna koe elenu penaame waatea lo go paa koau-nane mea roto lu ruboma pimi. Go puma nimu epe paa roaaya-para na-epeme.

²¹ Go pea pare ipuma peme enaalinuri Gote-na agale pago pimi-pulu paa-para peme epe kogono walenalo epeme lisa.

Jon-me Yesuri go nasamina alimi kogono palo enaali lakalisa

²² Werepe Yesu nipuna disaipel alinu raapu Judia su robona ru-nane pirisimi. Go su-parare Yesu nimu raapu piruma kalu-ipa kalisa.

23 Go rabu Jon-me Ainon su-para ipa adaapu popesa-pulu kalu-ipa go-para puma kalisa. Haran suri Salim su re-para aasa. Enaalinu nipu pirisa-para epenaloma kalu-ipa kalisa.

24 Go raburi Herot-me Jon karapo ada abi namapaitasa.

25 Go rabu Jon-na disaipel ali medalomame Juda ali meda-para ipame radepele rekena agale madaa ape lisimi.

26 Ape lisimi rabu nimu Jon piri ipuma talo: Tisaa, ali meda abalade ne raapu ipa Jordan-na mone pane pisipide kone makuaate? Go ali madaa agale abala lagisi. Go aliri abi kalu-ipa kale ali yaa-pulu enaali raayo nipu piri-para puma kalu-ipa meme lisa.

27 Go rabu Jon-me talo: Gote-me enaalinu ele nakateare nimumi mada namealimi.

28 Nimimi nina agale abala pagisimi rabu neme agale gu-rupa lisuade: Niri ora Gote-na Mea Rapaae Ali-daa dia yapare Gote-me ni abala mea epenalisade.

29 Ali medame nipuna ena rumaalalo paliare go ena ora nipuna were piralia. Go rabu go alina adami alinumi pago piralimi. Go adami alimi ena rumaalalo alina agale pagalia rabu raaname komalia. Go konere nina raaname komape kone go-rupa ora epelea.

30 Gore Yesuna biri ora sone minasalimina pare nina biri su kamaa pa rabuaniaalimina.

31 So yaa-para piru aaya epe aliri naa raayona ali mudu pia. Su kamaa madina enare ora su kamaa enaali yaa-pulu su kamaa agale madaa

lakeleme. Go pea pare so yaa-para piruma none epe wi aliri ele raayona ali mudu pia.

³² Nipumi adoma pagea ele madaa agale lakelea pare enaalinumi nipuna agale madaa kone narulaeme.

³³ Go pea pare enaali raayome nipuna agale madaa kone rulaeme-pulu Gote-re ora agale le ali yaade.

³⁴ Gote-me epenalisa aliri Gote-na Holi Spirit lo robaa-para marubotabaaya-pulu go alimiri Gote-na agale lakelea.

³⁵ Gore Aapame nipuna naaki madaa ranaame komoma nipuna puri kalenaloma ele raayo surubea.

³⁶ Go pea-pulu enaali raayome Gote-na Si madaa kone rualimi-daare ade abuna kagaa piramala palimi. Yapare enaali raayome Gote-na Sina agale yokalimiri ade abuna napiralimi. Dia, pare Gote-na rono page konere go enaalinumi ade abuna mealimi.

4

Yesu Samaria su-para piri ena raapu agale lisipi

¹ Farisi alinumiri Yesumi nipuna disaipel enaali adaapu muma kalu-ipa katalo pagisimi. Go pisa-pulu Yesuna disaipel enaalinumiri Jon-na disaipel enaali ma-oge yaasa-daa pagisimi.

² Yapare Yesumi kalu-ipa nakalisa pare nipuna disaipel alinumi kama kalu-ipa kalisimi.

³ Yesumi go agale pagoma Judia su giyoma Galili su-para wala pisa.

⁴ Gore Judia su giyoma Galili su puaoma pumare Samaria su-para puma opopasa.

⁵ Mo Samaria suna adarena bi medare Sikar lisimi. Go adare-re abalade Jekop-me nipuna si Josep rumaaoma kalisade su maapuri go adare-para aasa.

⁶ Go su-parare abalade Jekop-me ipa nape naaku awesade. Yesu nipu pora puma paalame komisa-pulu mo ipa naaku re-para puma pomo mu pirisa. Go puma pirisa naare lere ki lapo pegepuma ki medane lapo rabu pirisa.

⁷ Go rabu Samaria ena meda ipa nola ipisa rabu Yesumi nipu-para talo: Ipa meda no gi lisa.

⁸ Go raburi nipuna disaipel alinuri abala mo adare-para eda kabolalo pisimi.

⁹ Go lisa rabu Samaria ename Yesu-para talo: Nere Juda ali yapare niri Samaria ena yaa-pulu ake pea-daa ni-para ipa nano gi lae ya? Gore Juda alinuri Samaria enaali raapu eda meda-para nanisimide.

¹⁰ Yesu nipumi mo ena-para agale gu-rupa lakalisa: Neme Gote-me pa giape ele makuaaoma go ipa nano gi lea alina bi pagola pae-daare gore ni agaa mula pe yaalore ora ipa yokea-rupa epe agale mada lagula pawa.

¹¹ Mo ename talo: Mudu Ali-ya, nena ipa nape pe nasana. Go ipa naaku ora no-para pia-le go epe ipa yokea-rupa aa-para meali ya?

¹² Naana kasua Jekop-me go ipa nape naaku waru gisa. Gore nipumi page sinumi page mena gawa sipsip-numi page go ipa no aema. Go pea-le nere Jekop rabuanaaoma pi ya?

¹³ Yesu nipumi talo: Enaali raayome go ipa nalimi-daare werepe nimuna pedo kaapu yaalia rabu wala nolalo epalimi.

14 Yapare enaalimi nina gulalo pi ipa nalimi-daare ora mada teme. Naa ipare enaalina lo robaa-para ipa yokea-rupa mapiraalua-pulu pa ipa meda nane. Go ipame ade abuna kagaa piraamala palimi.

15 Go lisa-pulu ename talo: Mudu Ali, go laede ipa giaina ni werepe go ipa naaku-para wala nanola epalua.

16 Go lisa rabu Yesumi nipu-para talo: Nena aali abala puma yaaloma one ipulupape.

17 Ename talo: Ni ali meda napia lisa. Yesumi talo: Nena aali napia lalere gore ora lale.

18 Nere ali supu piside pare go abi ne raapu pipi aliri ora nena aali-daa dia. Go nena agalere ora lale.

19 Go lisa rabu ename talo: Mudu Ali-ya, abi neme nere adalo pare ne Gote-na agale lakale ali yaana.

20 Naana Samaria* kasuanumi go rudu madaa rumuma kiritaoma Gote-na bi minasaasimi. Go pirisimi pare nimi Juda alinumiri no Jerusalem su-para Gote-na bi minasalimina leme lisa.

21 Yesumi nipu-para talo: Ena, naa agale waru paga. Werepe epaliade yapi di rabu enaalinumi go rudu madaa page Jerusalem su-para page Gote-na bi naminaasalimi.

22 Nimi Samaria enaalinuri nimi kone nasuma bi minasaaeme pare naa Juda enaalinumiri bi

* **4:20:** Go enaalinumi lotu lape rabu so rudu Samaria madaa lisimi. Go ruduri Gerisim su-para aasa. Nimu go su rudu madaa puma lotu puma lala pisimi pare Juda enaalinumi Jerusalem su-para lotu puma lala pisimi. Luk 9.53 page adape.

makuaaoma minasaaema. Ade abuna pirape konere Juda alinumi mea ipisimi.

²³ Pare abi page werepe epaliade yapi di rabu page enaalinumi Aapana bi kama epe-rupa minasaalimi. Nipuna bi epe-rupa minasaaeme enaalinuri Aapame raaname komea.

²⁴ Gote-re nipu ora Holi Spirit pia-pulu enaalinumi nipuna bi minaasaalimi-daare nimuna kone wasaapuni-para ora agaleme lotu loma bi minasalimina.

²⁵ Go rabu ename Yesu-para talo: Gote-na Mea Rapaae Ali nipuna bi meda Keriso-re nipu epalia lisimi-daa makuaato lisa. Go ali epalia rabu naa ele raayona re lagialia lisa.

²⁶ Yesumi talo: Go aliri ni yaade. Abi ne raapu agale go tapa-daa lisa.

²⁷ Go lalaina Yesuna disaipel alinu ipuma Yesu pa ena meda raapu agale lakelala aaya-le kone adaapu wisimi. Pare disaipel alinumi paala komoma nalakelesimi: Neme ake puma go ena rakelae nalisimi.

²⁸ Go rabu go ename nipuna ipa pe giyoma mo adare-para puma enaalinu-para gu-rupa pua lakalisa:

²⁹ Go ali meda epa adalepa. Nipumi nina pisuade-alenu raayo epa lagiala-pulu nipu Gote-me Mea Rapaae Ali yapae lisa.

³⁰ Go lisa rabu nimu su adare giyoma Yesu piri-para adola ipisimi.

³¹ Go ipisimi raburi mo disaipel alinumi nipu-para talo: Tisaa, ne eda na lisimi.

³² Pare Yesu nipumi talo: Naa eda medaloma wina nimimi na-ademe.

³³ Go lisa-pulu disaipel alinumi nimuna lala piruma gu-rupa lisimi: Ali medame nipuna eda epa kalame ya?

³⁴ Yesumi nimu-para talo: Nipumi ni maa epenalisadere nipuna agale pagoma kogono pu kiritayo. Go kogonore nina eda yaade.

³⁵ Nimina saa pi agale gu-rupa leme: Suba 12-pela pirumare eda nape awalimi. Naa saa pi agale pagalepa. Mo maapu-para adalepape. Mo maapu-para nape eda adaapu elea-le ralalimina.

³⁶ Maapuna eda kiritape aliri yoto abala mea-pulu edamere ade abuna kagaa piramala mapuaalia. Go pea-pulu eda poale enaali-para eda aawae enaali-para nimu raapu raaname komalimina.

³⁷ Saa agale meda gu-rupa leme: Ali komeame maapu-para eda wai poaaya pare ali medame eda awoma nalia leme.

³⁸ Apo saa pi agalena re gu-rupa lisa: Nimi go maapu-para e napoaeme pare aawalimina. Enaali medalomame go maapu eda poasimi-pulu nimimi nipuna kogono madaare eda mealimina.

³⁹ Gore mo adare-para Samaria enaali adaa-pumi mo enana agale pagisimi-pulu Yesuna agale madaa kone rulasimi. Mo ename abala gu-rupa lisa: Naa abalade pisuade koe ele raayo lagiaa lisa.

⁴⁰ Gore Samaria enaalinumi Yesu piri-para ipuma talo: Naana adare-para pa piramina. Go lisimi rabu Yesu nipu yapi laapome go su-para pirisimi.

⁴¹ Yesumi epe agale lakalisa-pulu enaali adaa-pumi nipu madaa kone rulasimi.

⁴² Go pirisimi rabu mo ena-para gu-rupa lakalisimi: Abi kone rulalema pare nena agale kama-daa komea madaa kone narulatema. Dia, pare nipuna agale pagemade-pulu enaali raay-ona Raba Meape Ali yaanaloma kone rulaema lisimi.

Yesumi surube ali muduna sina yaina ma-epeaasa

⁴³ Yesu yapi laapo dialenaloma Galili su-para puma pirisa.

⁴⁴ Go puma Yesumi gu-rupa lisa: Gote-na agale lakale aliri nipuna madina su-parare nipuna bi naminasaaeme lisa.

⁴⁵ Go pea-pulu go su-para giyoma Galili su-para pisa raburi enaalinumi nipuna ki muma raaname komisimi. Abalare nimumi Juda alin-una eda yawo ne adaa yapi di rabu Jerusalem su-para Yesu pisa-daa adisimi.

⁴⁶ Gore Yesu Kena adare-para wala ipisa. Go adare Galili su ru-nane aaya pare nipumi go su-para kagaa ipa wain abala warisaaya. Go su-parare gavman surube ali meda pirisa. Nipu Kaperneam su-para piri naakiri yaina komisa.

⁴⁷ Gore go alimiri Yesu Judia su giyoma Galili epaade remaa pagisa-pulu Yesu piri ipisa. Pisa rabu nipuna naaki le kadupitalo pisa-pulu Yesu Kaperneam su-para ipuma nipuna naakina yaina ma-epeaanalo lorapisa.

⁴⁸ Yesumi nipu-para talo: Nimumi napi kogono rado rado na-adalimi-daare ni madaa kone narulaeme.

⁴⁹ Bosboi-mi Yesu-para talo: Mudu Ali, nina naaki abala le kadupia-le wagepu bana lisa.

⁵⁰ Yesumi nipu-para talo: Ne pu, nena naakiri abala rekoma pia lisa. Go lisa rabu mo alimi Yesuna agale madaa kone rulaoma ada pisa.

⁵¹ Nipu pora-nane pulaina nipuna kogono naakinumi pora madoma talo: Nena naakiri abala rekoma pa pia lisimi.

⁵² Go lisimi raburi nipumi nimu agale gu-rupa misa: Aa-rabu yaina diaaya pae? Nimumi talo: Abala alebo bero raburi diaayoma nipuna riripu dia yaade lisimi.

⁵³ Go lisimi raburi mo naakina aaraame ora go rabu Yesumi nena naaki pa pia lakelaa-daa makuaasa. Go agale makuaaya-pulu go alimi page nipuna ena nogo naakinu page Yesu madaa kone rulasimi.

⁵⁴ Yesumi Judia su giyoma Galili su-para pisa rabu napi kogonore nipumi rana laapo pisa.

5

Yesumi ali meda ipa Betesda le pagi-nane ma-epeaasa

¹ Gore apo napi kogono dia lisa raburi werepere Juda alinuna eda nape olode yapi di rudu lisa rabu Yesu Jerusalem su-para pisa.

² So Jerusalem su-para adarena pape rikirana pora gaape meda wisa. Go pora gaapena biri sip-sip menana pora gaape lisimi. Go pora gaapena re-parare oge ipa le meda wisa. Go ipa lena pagi-parare pokaalo ada supu aasa. Juda alinuna adaa agale madaare go ipa le biri Betesda leme.

³ Go pokaalo ada ru-nanere yaina kome enaali adaapu epa pirisimi. Nimuna yainare le rubu pi enaalinu page age koe enaalinu page pora

napami enaalinu page epa pirisimi. Nimu mo ipame etoto pia-rupa adolalo pirisimi.

⁴ Go puma Gote-na ensel medame no ipa le-para puma kodobaoma mo ipa ma-lewa lewa mapaasa. Go palia rabu ali medame abala no lewa piade ipa le-para kodobaliare nipuna yaina dia yaalia.

⁵ Gore ali meda mo pokaalo ada-para nipu yaina pa winare maali 38-pela palisa.

⁶ Yesumi mo alina yaina maali adaapu palisa adisa-pulu nipu-para talo: Nena konemere yaina maperekealua kone wi?

⁷ Yaina kome alimi talo: Mudu Ali, mogo ipame lewa palaina ni no ipa-para makodobape aliri meda dia ya. Naa ipa-para kodobatalo pe rabu pa ali meda abala ipa-para puma kodobaaya lisa.

⁸ Yesumi nipu-para talo: Ne rekoma nena ya-para mea ruma pora pamua lisa.

⁹ Go lisa rabu mo alina yaina wagepu pua nipu rekomo yapara mua pora pamisa.

Mo alina yaina epeaasa raburi Pomo mu Pirape Yapi di ipisa.

¹⁰ Go raburi Juda alinumi mo marekaaripa ali-para talo: Abiri Pomo mu Pirape Yapi di yaade. Nena yapara rili kogonore naana rekena agale rugulaede lisimi.

¹¹ Go alimi talo: Mo nina yaina maperekeae alimi ni-para talo: Nena yapara mea ruma pora pamua laade lisa.

¹² Go lisa rabu nimumi nipu-para talo: Gore nena yapara mea ruma pora pamua lore aapimi lagiaa ya?

¹³ Go lisimi pare yaina maperekeae alimi Yesu leme waru na-adisa. Go pokaalo ada ru-nane enaali adaapu abala pisimi-pulu Yesu pisa rabu mo alimi waru na-adisa.

¹⁴ Werepe Yesumi mo ali Juda alinuna lotu adapara adisa. Go raburi Yesumi talo: Paga, abi nena yogalere epe-rupa aaya. Go pea-le ora adaa keda meda ne mada epalia-le nena pupitagi ne kone giyape lisa.

¹⁵ Go rabu mo Juda ali piri-para puma Yesumi ni marekaaripa lo remaa puma lakalisa.

¹⁶ Go lisa rabu Yesumi Pomo mu Pirape Yapi di madaa go ali maperekeasa rabu Juda alinumi koeyae puma Yesu kedaa kalalo pirisimi.

¹⁷ Go pisa-daa Yesumi nimu lakalisa: Naa Aapame ade abuna kogono pala pia-le neme page go pora raluma pe.

¹⁸ Go lisa rabu Juda alinumi nipu ora tima kone wisimi. Nimuna konere Yesumi Pomo mu Pirape Yapi di korona rekena agale yokesa. Go page Yesumi Gote-re nina Aapa lisa-pulu nipuri Gote pia-daa Juda alinumi lu makomaatalo pisimi.

Gote-na Siri kogono pape puri wia

¹⁹ Go kone wisimi rabu Yesumi nimu-para talo: Gore neme ora lagialo. Naa kogono pa kamaa nape. Ni Aapana Si ora ria yaalo Aapana kogono pe. Naa Aapame kogono pea-rupa adoma pe. Aapame pea-rupa adoma moge aayo.

²⁰ Go pea-le nina Aapame ni nipuna naaki madaa ranaame komoma nipuna pape kogono ni waalea.

21 Go pea-pulu Aapame kome enaali marekaaoma ade abuna mapiraalia-rupa go kone mogeaoma nina kone suma enaalinu ade abuna kagaa piramala mapualua.

22 Go page Aapame kose lape agale enaali madaa natea pare ni nipuna naaki go puri gisadaa neme palua.

23 Go palua-pulu enaalinumi Aapana bi minasaaeme-rupa nina bi page minasaalimina. Yapare enaalinumi nina bi naminasaalimiri ni mea rapasa Aapana bi page naminasaaeme.

24 Neme ora lagialo: Enaali raayome nina agale pagoma ni mea epenalisa Aapa madaa kone rualalimiri ade abuna kagaa piramala palimi. Go enaali madaare kose lape agale natoa pare nimu komape kone abala giyoma ade abuna kagaa piramala palimi.

25 Neme ora lagialo lisa: Abi go yapi di rabu page werepe epaliade di rabu page kome enaalinumi Gote-na Sina agale pagalimi. Pagalimi-pulu ade abuna kagaa piramala palimi.

26 Gore Aapare ade abuna kagaa pirape konena re pia-pulu nipumi nipuna naaki ni page go mapiraape re gisa.

27 Niri enaalinu Raapu Pirape Alina Si yaa-pulu Aapame ni kose lape agalena puri gisa.

28 Go agale madaare kone adaapu nasalepape. Gore yapi di meda epalia rabu tapa-para rogaae enaalinumi nimu yaatea rabu pagalimi.

29 Pagalimi-pulu nimu tapa su giyoma kamaa epalimi. Go pea-le enaali medaloma epe-rupa palimi-nuri marekaaoma ade abuna kagaa piramala mapuaalia. Pare enaali medalomame

koeyae palimiri marekaaoma kose lape agale loma koe kedaa katoa lisa.

Enaali medalomame Yesuri aapi yapae lisimi

³⁰ Go elere neme kama raapu napalua pare Gote-me lagialia kose lape agale toa. Go pea-le nina kone kama namogele pare ni mea rapasa Aapana kone rale. Go pea-pulu nina kose lape agalere ora redepo le yaade.

³¹ Pare neme nina agale lagere makirae agale le kone saleme.

³² Yapare ali medame ni madaa agale lakelea rabu ora lea kone salimi.

³³ Gore nimimi Jon piri ali medaloma agale mea rapaainalo penaaalissimi rabu nipu ora agale madaa lakalisa.

³⁴ Gore neme enaali medana agale madaa kone namapiraayo pare Gote-me enaali raba minalo go agale nimi lagialo.

³⁵ Jon-re epe paata nona pi ipuma nipuna roasa paa enaalinu kalisa-pulu nimi Juda alinumi nipuna paa adoma ranaa komo pirisimi.

³⁶ Jon-me ni madaa puri pale agale lakalisa pare nina Aapame gisa kogono pe rabu Jon-na agale ma-oge yaato. Go kogono palua rabu Aapame ni mea epenalisa-daa madaa adamina.

³⁷ Gore Aapame ni mea rapaasa-daa neme lagula ipisua. Nimimi nipuna agale napagoma nipuna le agaa na-ademe.

³⁸ Nipumi ni mea rapaoma nipuna agale lo robaa-para nasalimi-pulu ni madaa kone naru-laeme.

³⁹ Nimumi ade abuna kagaa piramala pulalo kone nimi-le Gote-na buk yarepeleme.

⁴⁰ Go peme pare nimi ni piri ade abuna kagaa pirape kone-daa namula epeme.

⁴¹ Niri enaalinu pedo puma agale pagoma raana komenalo nale.

⁴² Go pea pare nimina kone ade. Nimina lo robaa-para Gote madaa kone narulaeme.

⁴³ Ni ipisuade rabu Aapame mea rapaoma puri gisa pare nimimi ni ora giyeme. Go pea pare ali meda nipuna puri mea epalia-daare nimimi nipu madaa epe kone suma mealimi.

⁴⁴ Nimina konere pa pedo pedo pala pimi. Yapare Gote-na pedo pi agalere kone nasalimi-pulu ake pea-daa kone rulalimi ya?

⁴⁵ Pare nimina kose lape agale Aapa laketoa kone nasalepape. Dia, nimimi Moses madaa kone rulasimi-pulu nipumi nimi kose lape agale madaa lea.

⁴⁶ Pare nimimi Moses-na agale madaa kone waru rulasimi-daare Moses-me ni madaa pepa lisa-le ni madaa page kone mada rulasimina.

⁴⁷ Pare nipuna lisade agale madaa kone narulaeme-pulu nina agale madaa page kone mada narulalimi lisa.

6

*Yesumi enaali 5000 eda kalisa
(Mat 14.13-21; Mak 6.30-44; Luk 9.10-17)*

¹ Go agale lakeloma Yesu nipu Galili ipa le mone pane wala pisa. Go ipa lena bi medare ipa Taiberias leme.

² Go raburi enaali adaapumi Yesuna puri pale kogonome yaina kome enaali marekaasa-daa adisimi-pulu nimumi nipu raita maa pisimi.

³ Go rabu Yesu-para nipuna disaipel alinu-para nimu rudu meda rumuma pirisimi.

⁴ Go rabu Juda enaalinuna Pasova eda ne adaa yapi di rudu lisa.

⁵ Go rabu Yesumi enaali adaapu nipu piri epe-nalo adisa-pulu nipumi Filip-para talo: Gore mo enaali adaapu epa pimi-le nimuna nape edare aapara kabalima ya lisa?

⁶ Nipumi Filip-na kone adolalo go agale lisa pare Yesu nipuna pape kone abala makuaasa.

⁷ Go agale lisa rabu Filip-mi talo: Go enaali raayome eda ogepusi nalimi lisa. Naame bret kabape kana ora adaapu rubuma kabalima lisa.

⁸ Gore Saimon Pita-na ame Andru-mi talo:

⁹ Naaki ogeasi meda go pia-le nipuna bret supu-para wena laapo-para saapia. Go pea pare go enaali adaapu pimi-pulu mada nanalima lisa.

¹⁰ Yesumi nipuna disaipel alinu-para talo: Go enaalinu mapiraalepa lisa. Go suna rilipu adaa-pupe aasa. Go rilipu aasa-para enaali raayo pirisimi. Go puma nimu 5000-rupa pirisimi.

¹¹ Go rabu Yesumi bret muma Gote-para ora pili loma rilipu madaa piri enaalinu wena maa rumaasa. Mo wena oge-ai laapo piribinaloma enaalinumi mo eda raapu nisimi.

¹² Eda noma purupi rubisimi rabu Yesumi nipuna disaipel alinu-para talo: Nimimi eda purapina nu raayore makiritaalepa. Medaloma narubalimina dia.

¹³ Go lisa-pulu bret supuna purupina basket 12-pela madu wisimi.

¹⁴ Enaalinumiri Yesuna napi kogono adisimipulu gu-rupa lisimi: Go aliri Gote-na agale lakale

ali su kamaa epa yaade ali lisimi.

¹⁵ Go lisimi rabu mo enaalinumi Yesu nipu ali mudu mapiraalalo pisimi. Pare Yesumi go kone adisa-pulu nipu wala so rudu madaa kama puma pisa.

*Yesu ipa koauna pamisa
(Mat 14.22-33; Mak 6.45-52)*

¹⁶⁻¹⁷ Ora alebo raburi nipuna disaipel alinu mo ipa le mone pane Kaperneam su-para polalo ipinu madaa piruma pirisimi. Go puma ribaa yabaasa pare Yesu nimu piri-para abi napisa.

¹⁸ Go raburi po rilipu adaapu ipuma ipa le madaare erepea erepea laari ipisa.

¹⁹ Gore mo disaipel alinumi ipinu madaa piruma ipa oge-daa adaalu-para modo kepaame ade eleme ipa apeama pisimi. Gu-rupa polalo pisimi rabu Yesu ipa koauna pamisa-daa nimumi nipu adoma paalame komisimi.

²⁰ Go rabu Yesumi nimu-para talo: Nimimi paala nakomalepape. Gore ni yaade.

²¹ Go lisa rabu nimumi nipu ipinu madaa epa pirina kone wisimi. Go puma go ipinu pulalo pisimide su-para wagepu maa pisa.

Enaalinumi Yesu asa pu pirisimi

²² Ekera-nanere ipa le mone pane pirisimi enaalinumi ipinu komea abala ena adisimi. Gore Yesu nipuna disaipel alinu raapu ipinu madaa napirina disaipel alinu nimuna pisimi-daa enaalinumi makuaasimi.

23 Go pea pare ipinu medaloma Taberias su giyoma ipa le pagi-nane wisa. Go ipa paginanere Yesumi abala-rupa bret madaa ora pili loma rumaainaloma enaalinu adaapu nisimi.

24 Gore enaalinumi Yesu-para nipuna disaipel alinu-para nimu raapu napirina adisimi. Gorupa puma nimimi mo Taiberias su polalo pi ipinu madaa piruma Kaperneam su-para Yesu asa polalo pisimi.

Yesu enaalinuna ade abuna nape eda mada pia

25 Gore enaalinumi Yesu ipa le mone pane puma adomare agale gu-rupa misimi: Tisaa, goparare aa-rabo epae ya?

26 Yesumi talo: Neme nimi ora lagialo. Neme napi kogono pawade rabu nimimi ni asa pulalo epame ya? Dia, pare nimimi bret abala noma robaa rubitaba-daa nimimi ni asa pulalo epa-mena.

27 Go edare ramuaalia-le nimimi go eda madaa kogono napipape. Dia, pare ade abuna noma kagaa pirape eda madaa kogono palepape. Eda gorupare ni enaalinu Raapu Pirape Alina Si yaade pare Gote nina Aapame ni madaa pedo puma mea rapasa-pulu neme go eda gialua lisa.

28 Go rabu nimumi nipu-para agale gu-rupa misimi: Naame ake pua Gote-na kogono madaa palima ya?

29 Yesumi agale gu-rupa abulisa: Gote-na kogonore gu-rupa wia lisa: Niri nipumi mea epenalisa-le ni madaa kone rulaalepape lisa.

30 Nimumi talo: Naame na-adema ele meda mada pali ya lisimi? Gore ali kogono pali ya?

Naame nena napi kogono adalima-daa ne madaa kone rulalima.

³¹ Naana kasuanumi enaali napiri su-para eda nisimi. Go madaare Gote-na buk madaa agale gurupa wia lisimi: Nipumi yaa-para wisade bret eda kalisa-pulu nisimi.

³² Yesumi wala talo: Neme nimi ora lagialo. Moses-na bret nisimidere ora yaa-para wi bret-daa dia lisa. Dia, nina Aapame ora yaa-para sade wi bret go aaya.

³³ Naa Aapame go aaya bret-re neme yaa madaa giyoma su kamaa ipuma nimi enaalinu ade abuna mapiraape kone raapu gialua.

³⁴ Nimumi nipu-para gu-rupa lisimi: Adaa Ali, go ade abuna kagaa mapiraape bret naa ora giape lisimi.

³⁵ Yesumi nimu-para talo: Niri ade abuna kagaa piruae bret yaade. Enaali raayo ni piri-para epalimiri ade abuna reaeme nakomalimi. Enaali raayome ni madaa kone rulalimiri nimuna lo robaa-para ipa mada roalia.

³⁶ Gore nimi abala lagiawade. Nimimi ni ali ademe pare kone narulaeme.

³⁷ Naa Aapame enaali raayo ni gea-pulu ni piri-para epalimi. Go puma enaali ni piri-para epalimiri nagiyalua.

³⁸ Naa Aapame ni su kamaa mea epenalisare nina kogono pinalo namuma epenalisa. Ora dia yapare nipuna gisade kogono palua.

³⁹ Nipumi ni kogono Go maa pisa kogono gurupa palua. Nipuna giape enaalinuri ora nalupalimina pare werepe epaliade yapi di rabu nimu raayo tapa-para marekaaoma ade abuna

mapiraalua.

⁴⁰ Naa Aapana kone gu-rupa wia. Enaali raayome niri Aapana Si adomare ni madaa kone rulalimiri ade abuna epe-rupa kagaa piramala palimi. Go pea pare werepe porapo yapi di madaare neme nimu marekaalua lisa.

⁴¹ Yesu nipu yaa-para wi bret epawa lisa rabu Juda alinumi mumu agale loma arere lisimi.

⁴² Go raburi nimumi talo: Go ali Yesuri ora Josep-na si yaade. Naame nipuna agi aaraa laapo page ademade. Gore ake pea-daa yaa-para giyoma ipisua ta?

⁴³ Yesumi agale gu-rupa abulisa: Nimimi mumu agale nalala piralepape.

⁴⁴ Enaali meda ni piri-para pa mada na-epalimi. Dia, Aapame enaali meda mea epena kone saliare mada eपालimi. Go Aapamere ni page eपालisa. Go pea-pulu werepe go yapi epalia raburi neme nimu tapa-para marekaalua.

⁴⁵ Abala Gote-na agale lakale alinumi buk madaa agale gu-rupa lisimide: Enaali raayore Gote-me nimu mogealalo pea agale gu-rupa lisimide. Enaali raayore nina Aapana agale pagoma nipu kone mapiraalimiri ni piri-para mada epalimi.

⁴⁶ Go agale lagialo pare enaali komeame page Aapa abi na-ademe. Dia, ni Gote raapu piruma ipisuade-pulu neme kama Aapa ade lisa.

⁴⁷ Neme nimi ora lagialo. Enaali raayome ni madaa kone rulalimiri ade abuna epe-rupa kagaa piramala palimi.

⁴⁸ Nemere enaalinu ade abuna kagaa mapi-raoma nape bret yaade.

49 Nimina kasuanumi yaa-para wi bret eda enaali napiri su-para nisimi pare nimu abala komisimi.

50 Pare yaa-para piruma su kamaa epaawade bret enaalinumi go bret nalimiri nimu nakomali.

51 So yaa-para piruma su kamaa epawa bre-re ni yaa-pulu ni ade abuna pirulalo nape bret yaade. Enaalinumi go bret nalimiri ade abuna kagaa piramala palimi. Gore nina yogalere bret ele yaa-pulu neme go yogale enaali nimu gialua-pulu go su kamaa piri enaalinuri ade abuna piralimi.

52 Go lisa-pulu mo Juda alinumi koe arere lo piruma gu-rupa lisimi: Gore ake puma nipuna yogale naame namonolo mada gialia ya lisimi.

53 Go rabu Yesumi nimu-para talo: Neme nimi-para ora pi lagialo. Ni enaalinu Raapu Pirape Alina Si yaa-pulu nimimi nina yogale yaapi laapo namuma nalimiri nimi epe-rupa ade abuna mada napiralimi.

54 Pare enaali raayome nina yogale mea nalimiri nimu epe-rupa ade abuna yaalo piralimi. Go puma werepe epaliade porapo yapi di rabu neme nimu tapa-para marekaalua.

55 Go lano-le nina yogale-para yapi laapora ora eda ria yaade.

56 Enaali raayome nina yogale-para nina yapi laapo nalimiri nimu ni raapu piralimi ni page nimuna lo robaa-para pitua.

57 Naa ade abuna kagaa pirape Aapame ni mea rapasa. Gore nipuna purimi ni raba minaabala

ade abuna piru aayo. Go yapare enaali raayome ni nalimiri nimu ade abuna piralimi.

⁵⁸ Yaa-para suma none epe-ae bret-re abalade kasuanumi nisimide bret nona piale dia go bret rado yaade. Kasuanumi nisimi bret-re noma komisimi pare enaali raayome nina bret nalimiri ade abuna kagaa piralimi.

⁵⁹ Go agalere Yesumi Kaperneam lotu ada-para aoma lapedepelisa.

Yesumi ade abuna kagaa pirape agale madaa agale lakalisa

⁶⁰ Gore nipuna disaipel ali medalomame go agale pagoma talo: Go agalere ora kedaa pia. Aapimi go agale pago raitalia ya?

⁶¹ Ali medame Yesu agale nalakalisa pare nipuna disaipel alinumi go agale madaa mumu agale lisimi-daa nipumi nimu-para talo: Go agalemere nimina kone makoyaaoma ni giyalimi ya?

⁶² Gore ni enaalinu Raapu Pirape Alina Siri nipuna piruma epe-para wala palia rabu nimimi ake leme ya?

⁶³ Holi Spirit-mi ade abuna kagaa pirape kone wasa nipumi gu-rupa aaya-le pa yogaleme naa madaa naraba mealia. Go nimi lagialo agalemere nimi Holi Spirit-para ade abuna kagaa pirape kone-para mealimi.

⁶⁴ Pare nimuna rikiranare enaali medalomame kone narulaeme. Gore abala ririna enaali medalomame nipu madaa kone narubitalo pisimi-daa makuaasa. Go page ali medame nipuna koe makirae ali pirisa-daa adisa.

⁶⁵ Nipumi agale meda gu-rupa lisa: Gore neme abala lagiawade. Ni madaa kone narulaliare enaali medame nina Aapame naraba mina ni piri-para mada ma-epaalia.

⁶⁶ Go kedaa pi agale lakalisa-pulu Gote-na disaipel enaali adaapumi Yesu koau walaoma nipu raapu wala napamisimi.

⁶⁷ Go pisimi-pulu Yesumi nipuna disaipel ali 12-pela go-rupa lakalisa: Gore nimi page ni giyoma palimi ya?

⁶⁸ Go lisa raburi Saimon Pita-me Yesu-para agale gu-rupa abulisa: Mudu Ali, naare aapi piri pomonalo lae ya? Nena agaleme naa ade abuna kagaa pirape ele guaalia.

⁶⁹ Gore naame abi ne madaa kone rulaari-maade. Nere Gote-me nipuna epe naaki komea epenalisa-daa makuaaema.

⁷⁰ Yesumi agale gu-rupa lakalisa: Gore ake lano ya? Neme nimi 12-pela ali mada misuade pare nimina rikirana ali meda nipu ora koe remo medana si pisa.

⁷¹ Nipumi Judas madaa lakalisa. Judas-re Saimon Iskariot-na si pirisa. Gore Judas-re nipu disaipel ali ru repena rikirana pirisa pare werepe nipumi Yesu linalo yada roboma pirisa.

7

Yesuna amenumi nipuna agale napagesimi

¹ Yesu nipu Galili su robo ru-nane pamisa. Go pisa pare Juda alinumi Yesu lulalo pisimi-pulu Yesu Judia su robo ru-para giyoma napamisa.

² Go rabu Juda alinuna olodere pokaalo ada wari eda nape yapi di olode rudu lisa.

³ Go rabu Yesuna amenumi nipu-para talo: Nena disaipel alinumiri napi kogono adenalo go su giyoma Judia su-para pope lisimi.

⁴ Ali medame kogono pulalo palia-daare nipumi ele kudiripu napea. Gore neme go napi kogono pe rabu su kamaa pima enaali raayome adenalo go kogono mea waalale lisimi.

⁵ Gore nimuna amenu page nipu madaa kone narulasimi-pulu go agale lisimi.

⁶ Yesumi nimu-para talo: Enaali raayome ni adape yapi di-ri abi na-epa pare nimina di ade abuna pa wia.

⁷ Enaalinumi nimi madaa yada lore ali aulape kone nasalimi pare ni madaa go-rupa peme. Neme nimuna koeyae madaa agale lakele-pulu go koe yada lore ali kone wimi.

⁸ Nimina apo eda yawo ne adaa yapi di adola pulupa lisa pare nina popede yapi di-ri abi na-epaa-daa abi napalua lisa.

⁹ Nipumi nimu go-rupa lakeloma Galili su-para pa pirisa.

Pokaalo ada-para eda nape yapi di opisa-daa Yesu adola pisa

¹⁰ Pare nipuna amenu eda yawe nape yapi adola abala pirisimi rabu Yesumi page adola werepe pisa. Pisa rabu nipu kaleda-ma puma oge pora pagina pisa.

¹¹ Gore Juda alinumi eda yawo ne adaa yapi di rabu su-para pirabana na-adisimi-pulu Yesu nipu aa-para pia pe lisimi.

¹² Enaali adaapumi page Yesu madaa mumu agale lo piru aasimi. Go puma medalomame nipu epe ali yaade loma medalomame dia lisa rabu nipumi makirae agale lea lisimi.

¹³ Go lisimi pare enaalinumi Juda enaali madaa paala komoma pa mumu agale lisimi.

¹⁴ Go eda yawo ne adaa yapi di rabu Yesumi lotu ada-para puma kodobaoma enaalinu-para agale moge riaasa.

¹⁵ Mogealisa rabu Juda alinumi kone adaapu suma talo: Akea puma go alimi kone adaapu wia pe loma nipu skul aa-para puma laa ya?

¹⁶ Yesumi talo: Neme mogeaayo agalena re-re nina agale-daa dia. Gote-me ni mea epenalisa-pulu nipuna agale moge aayo.

¹⁷ Enaali raayome Gote-na agale waru pagalimi-daare nina agale gore ora nina agale yapalo Gote-na agale yapalo mada waru makuaalimi.

¹⁸ Ali medame pa nipuna kone madaa agale tea-daare gore nipuna bi minasaatalo pea. Pare nina Aapame ni mea epenalisa-daa neme ora agale loma makirae agale meda na-toa.

¹⁹ Gore Moses-me rekena agale gisade pare nimina rikirana ali medame go rekena agale naralea. Gore ake pea-daa nimimi ni lu mako-maatalo pimi.

²⁰ Go lisa-pulu mo enaali raayome nipu-para go-rupa lisimi: Koe remo meda nena koau madaa pia. Nere aapimi lu makomalia ya?

²¹ Yesumi talo: Neme abalade napi kogono pawade rabu nimimi pogolasaasimi.

²² Moses-me abalade yogale ruguli agale mana lagisa-pulu nimimi Pomo mu Pirape Yapi di rabu naakinuna yogale rugulimi. Pare nimina kasuanumi go kone abala gisimi-le Moses-me abala nagisa.

²³ Gore nimimi Moses-na rekena agale giyoma pisimiri Pomo mu Pirape Yapi di rabu oge naakinuna yogale kepelisimide. Go pea pare neme Pomo mu Pirape Yapi di rabu ali medana yaina marekaayo rabu nimimi ni rono ake pea-daa pagalimi ya?

²⁴ Nimi kose lape agale-rupa leme rabu pa kone suma leme. Gu-rupa napiape yapare redepe le kone suma kose lape agale-rupa tapape.

Go aliri Gote-na Mea Rapaae Ali yapae lisimi

²⁵ Jerusalem su-para pirisimi enaali medalomame talo: Go aliri nimumi lu makomaalalo peme ya?

²⁶ Gore adalepa. Nipumi pa enaalina le agaa madaa lalaina nimumi nipu madaa agale meda natlme. Go pea-le mo ali kalunumi go aliri ora Gote-na Mea Rapaae ali ya-daa kone wimi?

²⁷ Pare go alina adare-re naame adema-pulu nipu-daa dia. Gote-na Mea Rapaae Ali epaliade raburi nipuna adare-re ali medame mada nadalia lisa.

²⁸ Yesu adaa lotu ada-para agale mogeaoma puri pale agaleme talo: Nimimi ni-para nina adare-para waru ademe kone wimi? Gore nina kone suma naipisuade. Dia, pare Aapame ni mea epenalisare nipu ora agalena aaraa pia. Nimimi nipu na-ademe.

²⁹ Yapare nipumi ni epenalisa-pulu nipu piri-para giyoma ipisuade.

³⁰ Go lisa rabu nipu karapo ada adialalo pirisimi pare nipuna yapi di naipisa-daa kimi naripinaasimi.

³¹ Pare go kiritasimide enaalina rikiranare enaali adaapumi nipu madaa kone rulaoma talo: Gore Gote-na Mea Rapaae ali epalia raburi go alina napi kogono mada ma-oge yaalia ya?

Yesu karapo ada maa penaalo polis-mi mulalo ipisimi

³² Farisi alinumi Yesu madaa mumu agale lisimi-daa pagisimi. Go pisimi-pulu nimu-para Gote-na lodo kira-ae ali mudunu-para nimumi Yesu karapo ada patinalo polis medaloma mea rapaasimi.

³³ Gore Yesumi talo: Abi ni nimi raapu rudupu pirumare wala nipumi ni mea epenalisade ali piri-para wala palua lisa.

³⁴ Go rabu ni asapalimi pare nimimi ni na-adasaalimi. Ni pitua su-parare mada na-epalimi.

³⁵ Go lisa rabu Juda alinu nimuna agale gu-rupa lo pirisimi: Nipu aa-para palia rabu naame asapu piralima ya? Gore Grik adare-para kimisu palia ya? Go-parare Juda alinu piruma nipumi Grik enaali mogeleme-pulu go-para palia ya? Go kone su pirisimi.

³⁶ Yesumi talo: Nimimi ni asapalimi pare nimimi ni mada na-adasaalimi. Go page nipumi talo: Naa palua su-parare nimi mada na-epalimi. Go lisa-pulu go agalena re-re akepu ta pae kone wisimi.

Yesuna agale enaalina lo robaa-para sumare ipa madaa epalia

³⁷ Gore mo eda yawo ne adaa yapi di komeare ora mudu yapi di yaade. Go rabu Yesu rekoma puri pale agale gu-rupa lakalisa: Enaali meda nimu ipa nalame komalimi-daare nimi ipa giano ipulupape.

³⁸ Gote-na buk madaa gu-rupa lisana: Enaali raayome ni madaa kone rulalimi-daare nimuna lo-parare ade abuna yokala pia ipa popea-rupa pimi.

³⁹ Nimumi Yesu madaa kone rulalimi-pulu Holi Spirit mealimina-le Yesumi Holi Spirit madaa go saa pi agale lakalisa. Go raburi Gote-me Yesu wala namarekaaoma epe paana puri abi nakalisa-pulu enaalinumi Holi Spirit abi namisimi.

Juda enaali yada rugutalalo pisimi

⁴⁰ Gore mo Yesuna agale pagisimi-pulu nimumi talo: Go aliri ora Gote-na agale lakale ali yaade lisimi.

⁴¹ Medalomame talo: Nipuri Gote-na Mea Rapaae Ali yaade lisimi. Pare medalomame talo: Gote-me Mea Rapaae Aliri Galili su-para mada n-epalia.

⁴² Gote-na buk madaare Gote-na Mea Rapaae Ali Devit-na ruru piralia pare Devit madisade su adare-para epalia.

⁴³ Go agale rado rado Yesu madaa lisimi-pulu enaali raayo yada rugulala paoma pisipi.

⁴⁴ Medalomame nipu kose laaoma adialalo pisimi pare namula pisimi.

Juda ali kalunumi Yesu nipu madaa kone narulalisimi

⁴⁵ Go raburi polisman-nupara Gote-na lodo kira-ae ali mudunu-para Farisi alinu-para wala pisimi. Gore nimumi mo alinu-para gu-rupa lisimi: Ake paa-daa mo ali nalamua epame ya?

⁴⁶ Plisman-numi talo: Gore abalade go alimi agale lakela-rupadaa wala ali medame gu-rupa mada nalemede.

⁴⁷ Go lisa-pulu Farisi alinumi nimu-para agale gu-rupa misimi: Go alimi nimi page makiraaripa ya?

⁴⁸ Gore naana ali mudu komeame page Farisi ali komeame page nipu madaa kone rulaemedere ma pageme ya?

⁴⁹ Go kiritape enaalinumi Moses-na rekena agale napageme-pulu Gote-me koe kedaa katea.

⁵⁰ Gore go enaalinuna rikiranare ali meda Nikodemus pirisa.

⁵¹ Nipuri abalade Yesu adola pisa. Nipumi enaalinu-para talo: Naana rekena agalemere pa enaali-para kose lape agale tema-daare nipuna agale abala pagoma nipuna koe kone makuaa-mona lisa.

⁵² Go lisa-pulu enaalinumi nipu-para arere agale gu-rupa lisimi. Gore ne page Galili piri ali ya? Rekena agale yarepema makuaali. Gote-na agale lakale aliri Galili su-para mada na-opalia lisade.

⁵³ Go puma enaali raayo nimuna adarenu-para pirisimi.

Farisi alinumi paake yole ena adisimi

¹ Go raburi enaali raayo nimuna ada pirisimi pare Yesu Oliv rudune pisa.

² Ekeran-nanere yapi lapaasa raburi Yesu nipu rekoma lotu ada ru-nane wala pisa. Go rabu enaali adaapu nipu piri-para kiritainaloma Yesumi piruma nimu agale moge riaasa.

³ Go rabu rekena agalena tisaa-nu page Farisi alinu page nimumi ali paake nalania adisimipulu mo enaali piri-para go ena mea ipuma waalalo rikirana ma-rekaasimi.

⁴ Go alinumi Yesu-para talo: Tisaa, go ename ali paake nalaina rabu adema.

⁵ Naana rekena agale madaare Moses-me gurupa lisa: Ena medame ali paake nalalia-daare kana muma lu makomatepape lo buk madaa gurupa lu wisa. Gore nemere ake le pe lisimi.

⁶ Go makirae agale madaare nimumi Yesu kose lape agale kotalalo pirisimi. Yapare Yesumi kubunaoma nipuna ki maalame su madaa peparupa lisa.

⁷ Nimu paboma aoma lorapisimi rabu Yesumi rekoma nimu-para talo: Gore nimina rikiranare pupitagi nane ali meda pia ya? Go-rupa piri aliri nipumi ena kaname abala lina lisa.

⁸ Go lomare wala kubunaoma ki maalame su madaa peparupa lisa.

⁹ Nimumi go agale pagoma nimu komea komea laatapu popesimi rabu ali mudunu abala pe-naaloma ali medalomanu werepe pisimi.

¹⁰ Nimu penaalomare Yesumi rekoma ena-para talo. Go ena, mo alinuri aa-para pimi? Ali medame ne raapu kose lape agale-daa nalea?

¹¹ Ename talo: Adaa Ali, raayo abala puame. Yesumi talo: Gore neme page kose agale nalano. Abi paina yapare pupitagi wala nanape lisa.

Yesuri go su kamaa piri enaali raayona epe paa

¹² Yesumi nimu wala gu-rupa lakalisa: Niri su raayona pimi enaali raayona epe paa yaade lisa. Enaali raayome ni madaa kone rualimi-daare nimu ribaale-para napamualimi pare nina paamere nimuna ade abuna pirama pope pora waatoa lisa.

¹³ Go rabu alinumi nipu-para talo: Gore abi nere agale te-pulu nena go te agalere ora agaledaa dia lisimi.

¹⁴ Yesumi agale gu-rupa abulisa: Gore nina agale lagedere neme ipisuade su-para wala paluade su page ade-pulu ora agale lagialo. Gote ni aa-para palua palo aa-para ipisua palo nimimi nademe.

¹⁵ Nimina kose lape agalere go su kamaa kone madaa leme.

¹⁶ Pare neme kose lape agale toa-daare ni komeame natoa dia. Nina kose lape agale ora lagialua. Aapame ni epenalisare ni raapu pia.

¹⁷ Nimina rekena agale madaa gu-rupa lu sade: Ali laapome ele meda madaa komea agale tepere nipu laapona agale ora epelea toa.

¹⁸ Go pea-le neme nina agalere lagialo rabu Aapame ni mea epenalisa-le nipumi ni madaa agale page lagelea.

¹⁹ Go lisa-pulu nimumi nipu agale mulalo pirisimi: Nena Aapare aa-para pia ya?

Yesumi talo: Nimimiri ni-para nina Aapa page na-ademe. Pare nimimi ni ademe-rupa Aapa page ademe lisa.

²⁰ Yesu nipu adaa lotu adana kana paus kiritape ada ru-nane piruma go agale lakalisa. Gore gorupa lisa rabu nipuna yapi di narudu lisa-pulu pa ali medame nipu na-adialalo pisa.

Yesumi talo: Ni palua su-parare nimi mada na-epalimi lisa

²¹ Yesumi nimu-para wala talo: Ni palua-pulu nimimi ni asapalimi pare nimina pupitagi nape kone pa saapimi-pulu nimi komalimi. Ni palua su-parare mada na-epalimi.

²² Go lisa rabu Juda alinumi talo: Nipuna talo ni palua su-para mada napalima ta-le ake paa-daa ta pe lisimi? Go agalena re-re nipuna kope nalia ya?

²³ Yesumi talo: Nimiri go su kamaa pimi enaali yapare niri sogo yaa-para piruma ipisua. Nimiri su kamaa madina enaali yapare niri su kamaa ali-daa dia.

²⁴ Go pea-pulu nimina pupitagi nape kone saapiruma komalimi-daa abala lagiawade.

²⁵ Go lisa rabu nimumi nipuna agale mulalo pirisimi: Nere aapi ya? Yesumi talo: Abala ririna nimi lisuade niri go te yaade.

²⁶ Nimina pupitagi nape kone wimi madaa neme agale adaapu lagialua. Go palua pare nipumi ni maa epenalisadere nipu ora pia-pulu nipuna agale pagaliminalo lagu aayo lisa.

²⁷ Mo saa pi agalere Apame lakale agale yapare namakuaasimi.

²⁸ Go pea-pulu Yesumi nimu-para talo: Werepe nimimi ni enaalinu Raapu Pirape Alina Si minasaalimi rabu niri go agalena re yaa-pulu mada makuaalimi. Go rabu nimimi nina koneme ele napawa pare Aapame lagi agale nimi laguaayo-daa makuaalimi.

²⁹ Nipumi ni epenalisadere abala ni raapu pia. Nipuna kone ade abuna mogeaayo-pulu Aapame ni madaa pedo palia. Go pea-le ni kama agu raapu napiruaayo.

³⁰ Yesumi go agale lisa rabu enaali adaapumi nipu madaa kone rulasimi.

Ora le agaleme enaali epe-rupa mapiraalia

³¹ Juda medalomame Yesu madaa kone rulasimi-daa Yesumi nimu-para talo: Gore nimiri nina agale pago mogealimiri nimi ora nina disaipel enaali piralimi.

³² Nimimi ora agale makuaalimi rabu ora agaleme nimi epe-rupa ma-piraalia.

³³ Go lisa-pulu nimumi talo: Gore naare Abraham-na si wane kasuanu pima-pulu naare ali medana kogonome adili ali-rupa napirama. Go pea-pulu neme ake pea-daa naa kode mapiraalua lae ya?

³⁴ Yesumi nimu-para talo: Enaalinumi pupitagine kone saapiralimiri nimuri pupitagina kogonome adili enaali-rupa pimi lisa.

³⁵ Kogono adili ali meda nipuna kogono pi aaraana ada-para ade abuna napiralia. Dia, alina siri ade abuna kode mada piralia.

³⁶ Niri Aapana Si yaa-pulu neme nimi kepealu-ame nimi ade abuna kode enaali-rupa piraminalo pi.

³⁷ Ni makuaayo, nimiri Abraham-na si kasuanu yaade. Pare nina agalere nimina lo robaa-para nawia-pulu nimimi ni lu makomaatalo pimi.

³⁸ Aapame ni maa waalisade ele madaa lagialo pare nimimiri nimina aapanumi lagsade-ale pa peme.

³⁹ Nimumi nipu-para talo: Naana Aapare Abraham pirisade lisimi. Yesumi talo: Nimi Abraham-na sinu pirisimi rabu nipuna pisade kogono mo-geleme.

⁴⁰ Pare neme Gote-na lagi agale nimi ora agale ade abuna lagu aayo. Neme lagu aayo pare nimumi ni lu makomaatalo peme. Go konere Abraham page nawisa.

⁴¹ Go konere nimina Aapame pisade-ae peme. Nimumi talo: Naana Aapa Gote komea pia. Go Aapare Gote yaa-pulu naa pa paake ali yoloma madina naakinu-daa dia lisimi.

⁴² Yesumi nimu-para talo: Gore Gote-re nimina Aapa ria yaalore ni madaa raaname komola pame. Akepa-daa? Ni Gote raapu piruma go su kamaa epawa. Nipumi ni mea epenalisa rabu ipisua pa kamaa nina kone suma naipisuade.

⁴³ Go lagialo agale ake puma mada namakuaaeme? Gore nina agale giyoma napageme-pulu namakuaaeme.

⁴⁴ Nimi Satan-na sinu yaa-pulu nimina Aapana kone mogealalo pimi. Nipuri ora abalade enaali lu makomaa-ae ali pirisade. Nipuri ora agale nale ali yaa-pulu nipuna kone suma ora agale le ali

pia. Nipumi makirae agale tea rabu nipuna kone suma mogeaaya. Nipu makirae agalena le ali piruma makirae agale raayona aaraa pia-pulu go kone mogeaaya.

⁴⁵ Neme ora agale lagialo pare nimimi ni madaa kone narulaeme.

⁴⁶ Nimina rikiranare ali medame nina pupitagi nape kone meda adea? Dia-le neme ora agale lagialo-le ake pea-daa ni madaa kone narulaeme?

⁴⁷ Gote-na si wanenumiri nipuna agale pageme pare nimi Gote-na sinu-daa dia yaa-pulu nina agale napageme lisa.

Yesumi talo: Abraham napirina ni abala pirisua lisa

⁴⁸ Go lisa-pulu Juda alinumi Yesu-para talo: Ne Samaria su-para piri ali loma nena raapu remo meda pia lama-le ora lama pae?

⁴⁹ Yesumi talo: Remo-daa nina koauna napia. Neme Aapana bi minasaayo pare nimimi nina bi rabuaniaaeme.

⁵⁰ Neme nina bi napamu minasaayo dia. Ali medame nina bi minasaatalo pia-pulu go aliri ni madaa kose lape agale epe-rupa mada lea.

⁵¹ Neme nimi-para ora talo: Enaali raayome nina agale pagoma saapiralimiri ade abuna nako-malimi pare kagaa piralimi.

⁵² Go lisa-pulu Juda alinumi Yesu-para talo: Abiri nena koau-nane remo pia-daa naame waru adema. Enaali raayome nina agale pagalimiri ade abuna nakomalimi laede.

⁵³ Go lae pare Abraham-para Gote-na agale lakele ali-para komisimi. Nere naana Aapa Abraham mada ma-oge yaate lisimi? Gore Gote-na

agale lakale alinu page komisimi-le ne aapi nona pi pirali ya?

⁵⁴ Yesumi talo: Neme nina bi puma nina minasaalua dia. Pare nina Aapame nina bi minasaaya-le go Aapare naana Gote komea abala lamede go yaade.

⁵⁵ Nimimi nipu na-ademe pare neme nipu ade. Neme nipu na-adolape yaalore ni nimi makirae agale le alinu piru aayo. Pare neme nipu ade-pulu nipuna agale mogeaayo.

⁵⁶ Nimina kasua Abraham ni madina adolalo pisa-pulu ranaa komo pirisa. Gore adisa rabu ora raaname waru komo pirisa.

⁵⁷ Go raburi Juda alinumi nipu-para talo: Ne madina di-ri maali 50 dia yaa-pulu ake pea-daa neme Abraham ade lae ya?

⁵⁸ Yesumi talo: Neme ora talo. Abalade Abraham namadisa rabu ni abala pirusuade.

⁵⁹ Go raburi nimumi kana muma nipu tyalalo pisimi pare Yesu nipu kaledoma adaa lotu adaa giyoma kamaa pisa.

9

Yesumi le rubu pi ali ma-epeaasa

¹ Yesu pora pamisa raburi nipumi le rubu pi ali meda adisa. Go aliri agimi le rabu pu palae madisa.

² Go ali adisa rabu disaipel alinumi Yesu nipu agale gu-rupa misimi: Tisaa, go le rubu pi ali yaa-pulu aapimi pupitagi noma le rubu mapaasa ya? Go ali nipuna pupitagi nisa palo nipuna agi aaraa laapome pupitagi nisipi-daa pisa pae lisimi.

³ Yesumi talo: Go alina lere nipuna pupitagi page agi aaraa lapo pupitagi page go madaa nanisa. Dia, pare nimimi Gote-na kogono adenalo agina robaa-para pupalae madisa.

⁴ Abi naare rea raburi naame nipuna le epeaina Aapana kogono pamina. Werepe ribaa yaalia rabu kogono madaa napalima-pulu Aapana kogono abi pamina.

⁵ Ni su kamaa enaali raapu pa pi rabu nimu paa mea katoa lisa.

⁶ Go lomare Yesumi supi raa kirasa. Mo sopere su raapu medale yaoma sabaoa mo alina le paa suma palae kimi maa waraasa.

⁷ Go rabu nipumi agale gu-rupa lisa: Go Siloam ipa pia-para pu lisa. Go ipa Siloam-na biri adaa agale meda madaa maa penaalisa leme. Go lakalisa rabu go ali ipa puma le radepea wala ipumare le epe-rupa ruma ele adisa.

⁸ Gore nipuna adare-para piri enaali medalomame nipu ele ogetalo adisimi-pulu agale gu-rupa misimi: Abalade go alimiri ele oge muma gialepa lala pirisa lisimi.

⁹ Enaali medalomame talo: E, go ali yaade lisimi. Pare enaali medalomame talo: Dia, nena pi alina yago yaade lisimi. Go lisimi-pulu go alimi talo: Gore ni yaade lisa.

¹⁰ Nimumi nipu lorapisimi: Nena lere ake puma epea pe lisimi.

¹¹ Gore alimi talo: Nimina ali Yesu lemede alimi supi su raapu mokopea nina le-para pepeminuma go rabu nipumi ni-para ne no ipa Siloam le madaa ipa isula pu laa. Go laa

rabu waswas tula puaware le rupaoma ele waru adawa.

¹² Nimumi lorapisimi: Mo alina adare aa-para pia ya lisimi. Nipumi maarea lisa.

¹³ Go raburi mo le rubu pi ali Farisi alinu piri-para maa pisimi.

¹⁴ Gore Yesumi mo alina le-para kege mokopea ma-epeearipa di-ri Pomo mu Pirape Yapi rabu pa lisimi.

¹⁵ Go rabu Farisi alinumi go ali-para talo. Nena lere ake puma wala epea pe lisimi. Nipumi nimu-para talo. Nipumi nina le-para kege tanaloma nina le agaa radepeaoma abi neme ele epe-rupa ada lisa.

¹⁶ Farisi ali medalomame talo: Nipumi rekena agale ralu Pomo mu Pirape Yapi di madaa kogono pea-pulu Gote-me go ali namuma epenalisa lisimi. Medalomame talo: Pupitagi ne alimiri go napi kogono mada pea pa lisimi. Apo agaleme nimu rugutalalo pa pirisimi.

¹⁷ Mo ali wala lorapisimi: Gore nipumi nena le maepeearipa-daa lae-pulu nemere nipu madaa ake le ya? Go alimi talo: Nipuri Gote-na agale lakale ali kone salo lisa.

¹⁸ Yapare Juda alinuna konere nipu abala le rubu pi ali piruma pare abi nipuna le ma-epeearipa-daa dia kone yaalisimi. Go kone wisimi-pulu nimumi go alina agi aaraa yalaasimi.

¹⁹ Go puma nimumi agaa gu-rupa misimi: Go naakiri nena ya? Neme madisi raburi le rubu pi madu wi si palo lagi. Gore ake puma nipumi abi ele mada adea?

²⁰ Go puma nipuna agi aaraa laapome talo: Ora saana si yaade. Go page agimi le rabupu palae madu wisa.

²¹ Pare abi nipuna lere ake puma rupaaripa lisa rabu saa namakuaaepa lisipi. Go page aapimi nipuna le marupaaripa palo nipu puma agale mealepa. Nipu oge naaki-daa dia yaa-pulu nimi mada lagiailia lisipi.

²² Agi aaraa nipu laapo Juda alinu paalame komisipi-pulu nipumi go-rupa lisipi. Abalare Juda alinumi agale gu-rupa robesimi: Ali medame Yesuri Gote-na Mea Rapaae Ali mo lotu ada-para leme-daare so kamaa rasamina lisimi.

²³ Go lisimi-pulu agi aaraame talo: Nipu adaa ali yaa-pulu nipu puma agale lorapealepa lisipi.

²⁴ Go rabu mo le rubu pi ali wala yaaloma nipu-para talo: Gote-me ne adea-le neme so yaa madaa loma ora agale lape. Go nena le marupa-ae aliri pupitagi ne ali-rupa makuaatema.

²⁵ Go alimi talo: Nipu pupitagi nea palo epe ali yapalo ni maarea. Pare komea ele-daa makuaato. Abalade nina amame ni madisa raburi le rubu pi ali pirusuade. Go pea pare abi nina le epelea-daa pi lisa.

²⁶ Nimumi talo: Nipumi ne mada ake paa? Nena lere ake puma ma-epeaaripa pe lisimi.

²⁷ Gore nipumi talo: Neme nimi abala mo lagiawade pare nina agale napagoma wala agale mealimi: Gore ake pea-daa wala pagalimi? Gore nimi nipuna disaipel ali-rupa piralimi pe lisa.

²⁸ Go lisa-pulu nimumi nipu-para ero agale gu-rupa lisimi: Ne komeare go alina disaipel ali pi.

Naare Moses-na disaipel alinu pima.

²⁹ Naare Gote-me abalade Moses agale lakalisa-daa makuaaoma go aliri aa-para epa palo naa maarea lisimi.

³⁰ Go raburi mo alimi talo: Go leme agalere ora rado meda. Go aliri ali-para epa palo nimimi nademe pare nina le nipumi ma-epe yaaripa.

³¹ Gore naame ademe-le Gote-me pupitagi ne enaalinuna beten mada napageade. Dia, pare enaalinumi nipuna bi minasaoma nipuna agale mogalimi-daare go enaalina beten-re Gote-me pagea.

³² Ora su yaa warisa rabu enaalinu komala ralala puma abi page ali medana agimi le rabula palae-rupa nipuna le ma-epe yaaripade remaa napageme.

³³ Gore Gote-me go ali-daa namuma epenala pisa yaalore nipumi go kogono mada napula paa lisa.

³⁴ Nimumi agale go-rupa abulisimi: Nena amame nere pupitagi noma maitaana. Gore neme naa agale lagiali ya? Go lomare go ali lotu adaa kamaa-nane ralisimi.

Kone rulae elena saaba pimi enaaliri le rubu pi pimi

³⁵ Gore nimumi mo ali lotu ada kamaa-nane ralisimi rabu Yesu go remaa pagisa. Go rabu mo ali asa puma adasaaoma agale go-rupa lorapisa: Ne enaalinu Raapu Pirape Alina Si madaa kone rulaale pe lisa.

³⁶ Go alimi talo: Tisaa, go aliri aapi ya? Neme ni lagiali-daare neme nipu madaa kone rulano.

³⁷ Yesumi nipu-para talo: Neme nipu ade-le abi saa laapo agale tepa lisa.

³⁸ Go rabu go alimi talo: Mudu Ali, neme kone rulaato. Go lomare nipuna rumu pege puma Yesu re-para pirisa.

³⁹ Go rabu Yesumi talo: Ni go su kamaa ipumare kose lape agale lamulalo pi. Go puma le rubu pi enaalinumi ele mada adalimi pare ele ademe enaalinuri le rubu pi enaalinu piralimi lisa.

⁴⁰ Go lisa-pulu Farisi ali medaloma nipu raapu pirisimi rabu go agale pagomare agale gu-rupa misimi: Gore naa le rubu pi ali-rupa pima lae pe lisimi.

⁴¹ Yesumi talo: Nimi le rubu pula pea yaalore nimi pupitagi nape kone nasula peme. Go pea pare nimimi naana lere epelea leme-pulu nimina pupitagi nape kone pa saapitimi lisa.

10

Yesuri sipsip menana epe surube ali

¹ Yesumi nimu-para talo: Neme ora lagialo. Ali medame mena sipsip-na pape ru-nane pulalo paliare nipumi pora gaape abala lobalia. Go pea pare pape abulalia-daare nipu paake ne ali yaalo pea.

² Gore pora gaape-para kodobaoma ru-nane poape aliri nipu sipsip puni ali yaade.

³ Go pea-le pora gaape surube alimi pora lobalia. Go rabu mo alimi sipsip nimuna bi komea komea lo yaaloma kamaa-nane maa penateata.

⁴ Go pumare sipsip puni alimi kamaa maa pumare nipu abala palia. Go puma sipsip puni alina agale pageme-pulu raita maa palimi.

⁵ Sipsip amena adobalia ali komeana agale pagalimi-pulu pa ali medana agale pagoma pogola peme lisa.

⁶ Yesumi nimu saa pi agale lakalisa pare go agalena re namakuaasimi.

Yesuri mena sipsip epe-rupa punili ali-rupa pia

⁷ Yesumi agale wala talo: Neme nimi ora la-gialo. Niri sipsip mena-na pora gaape pi.

⁸ Abala ririna ipisimi enaalinuri paake ne enaali ipisimi. Go pirisimi pare mena sipsip-numi nimuna agale napagesimi.

⁹ Niri pora gaape yaa-pulu pora gaape lobanolomare enaalinu ru-nane mada kodobaoma ade abuna epe-rupa kagaa piramala palimi. Go pea-pulu nimu ru-nane kodobaoma kamaa puma gorupa eda nalimi.

¹⁰ Go pea pare paake ne alimi ele paake nolalo ipuma sipsip lu makomaatalo epelea. Enaalinumi ni raita mea ipumare ade abuna kagaa piramala palimi. Ni ipisuare enaalinuna lo robaa-para ade abuna kagaa pirape epe kone mea kaloma rubitabenalo ipisua.

¹¹ Niri sipsip epe-rupa punili ali yaa-pulu nina sipsip-nu nimu madaa komaluame pi.

¹² Pare kana kogono pi ali medare nipu sipsip-na aaraa dia-le koe yana epenalo adaliare go aliri pogola palia. Go pea-pulu koe yaname sipsip ralu noma ralu rubebe palia.

¹³ Go aliri nipu pa kana yoto kogono pi ali yaa-pulu nipumi sipsip madaa kone waru nawia pare koe yana epalia rabu pogola palimi lisa.

¹⁴⁻¹⁵ Go pea pare niri ora sipsip epe-rupa puni ali yaade. Go kone madaare neme sipsip ade-rupa nimumi ni ademe. Nimumi ni mada timi pare neme nimu punulalo piru aayo. Gore Aapame ni adea-rupare neme Aapa ade. Gore neme nina sipsip raba mulalore nimu madaa komaluame pi.

¹⁶ Naa pa sipsip medaloma page pimi pare go pape ru-nane napimi. Go pea-le nimu page ru-nane maa epalua. Go rabu nina agale pagena loma komea kuta-para kiritinaloma nimu surubalua.

¹⁷ Go pea-le nimu madaa komaluame pi-pulu Aapame ni madaa ranaame komea. Nimumi ni lu makomalimi rabu neme wala rekoma epe-rupa pitua.

¹⁸ Pa enaalimi ni mada nalu makomalimi. Dia, nina kone suma ni mada linalo giyalua. Naa ade abuna kagaa pirape kone wasupare nimumi lina toa page neme wala mealua page nina palua. Aapame go agale abala lagisa-pulu go-rupa palua lisa.

¹⁹ Juda alinumi go agale pagisimi-pulu nimu rikirana rugulalapa maa pirisimi.

²⁰ Enaali medalomame talo: Nipuna koauna remo pia-pulu nipu makeyaaya lisimi. Ake pea nimimi nipuna agale pageme lisimi.

²¹ Pare enaali medalomame talo: Dia, remome koauna pirumare agale go-rupa mada natea. Ake pea remome le rubu pi alina le ma-epeearipa ya lisimi.

Juda enaalimi Yesu koau waalisimi

²² Gore Jerusalem su-para Pomo mu Pirape Yapi di rudu lisa. Go yapi di raburi abalade nimuna lotu adana pora gaape lobesimi.

²³ Go rabu Yesu mo lotu ada-para puma Solomon-na robele rum-para pamisa.

²⁴ Go raburi Juda alinumi Yesu piri-para epa kutapubaoma nimumi gu-rupa lakalisimi: Ake pea neme naana pu marekaaripi ya? Go puma go agale lagiali ya? Nere Gote-na Mea Rapaae ali yaalo agale waru lagiape lisimi.

²⁵ Yesumi talo: Neme abala lagiawade pare nimimi go agale napageme. Aapana purina kogono pe rabu naa bi ma-adaa ademe.

²⁶ Ademe pare nimiri nina sipsip dia yaa-pulu ni madaa kone narulaeme.

²⁷ Naa sipsip-mi ni adoma nina agale pagoma ni raita maa epeme.

²⁸ Neme nimu ade abuna pirama pope kone wasa kale-pulu ora mada nakomalimi. Go puma nina sipsip nina surubaayo-le pa enaali medalomame mada napaake mealimi.

²⁹ Naa Aapare enaali raayona mudu ali yaa-pulu nipumi nimu surubena pa enaali medalomame mada napaake mealimi.

³⁰ Aapa saa laapore ora komea-rupa pipa.

³¹ Go lisa rabu Juda alinumi kana muma nipu talo pisimi.

³² Yesumi nimu-para talo: Aapame napanolo kogono adaapu go aaya-pulu gore nimu abala waalawade wala ele kogono madaa kone suma kaname ni lu makomaalalo palimi pe lisa.

³³ Juda alinumi agale gu-rupa abulisimi: Nena epe kogono madaa kaname nalu makomalima

yapare ne Gote-para ero agale lae-pulu kaname lu makomalima lisimi. Nere pa agaleme ake peadaa ne Gote pirali pe lisimi.

³⁴ Yesumi talo: Gore nimina rekena agalena buk madaare Gote-me gu-rupa lisa: Nimiru Gote pimi lo lu wisa.

³⁵ Gore Gote-na buk-ri ade abuna ora agale lo aaya-daa pageme. Gore Gote-me nipuna agale enaali lakeloma nimi Gote pimi lakalisa.

³⁶ Niri Aapame nipuna saba piruma su kamaa mea rapasa. Go pisa-le neme Gote-para ake peadaa ero agale toa lo lame ya? Niri Gote-na Si lawadaa lame ya?

³⁷ Neme Aapana kogono napaayo kone suma ni madaa kone narulaeme.

³⁸ Pare nipuna kogono paluare go napi kogono madaa kone rulala peme. Go pea-pulu Aapa saa laapo komea-rupa pipa-le makuaamina lisa.

³⁹ Go rabu nimumi wala adialalo pisimi pare mada naripinaasimi.

⁴⁰ Go raburi Yesu nipu wala ipa Jordan ke-naoma mone pamisare abalade Jon-me enaali kalu-ipa kalisade-para puma pirisa.

⁴¹ Go rabu enaali adaapumi nipu piri-para ipuma talo: Jon-me go napi kogono napisa pare nipumi go ali madaa lagsade agalere ora yaana lisimi.

⁴² Go raburi enaali adaapumi Yesu madaa kone rulasimi.

11

Lasarus komisa

¹ Ali medana biri Lasarus nipu Betani su-para piruma yaina komisa. Go adare-parare nipuna bali Maria Marta laapo raapu pirisa.

² Go Maria-mere abalade epe kaa pi wabola medame Yesuna age laapo madaa koya sumare nipuna irimi makaapu yalisa.

³ Go enana bali Lasarus yaina komisa-pulu nipuna bali laapo Yesu piri-para agale laketa pisipi. Nipumi talo: Abi nena epe adami aliri yaina komea lisipi.

⁴ Yesumi go agale pagoma gu-rupa lakalisa: Lasarus-re ora le kadupiapa yaina-daa dia. Gote-me nipuna epe paana puri werepe adaminalo abi yaina komea. Go yaina madaare Gote-me nipuna naaki page epe bi gialiminalo meapana lisa.

⁵ Yesumi Marta-para aki-para bali Lasarus-para ranaame komisa.

⁶ Go pisa pare nipumi Lasarus yaina komea remaa pagisa rabu yapi laapome nipu su-para pa pirisa.

⁷ Pirumare nipumi disaipel ali-para talo: Naa wala Judia su-para baina.

⁸ Mo disaipel alinumi talo: Tisaa, go su-parare Juda alinumi kaname ne lu makomaalalo pamede-le ne go su-para ake pea-daa pali pa?

⁹ Yesumi saa pi agale gu-rupa lisa: Naare ralade rabu ali meda pora go rabu paame nipu raba mealia-pulu pora-nani namagalataboma lopalia.

¹⁰ Pare ribaa pora pamualimi go alina lo robaa-para paa nawia-pulu go ali pora-nane magalataboma lopalia.

¹¹ Go lomare Yesumi wala go-rupa lakalisa: Naana adami ali Lasarus-ri abala u paitaade pare

neme nipu wala marekaata palua lisa.

¹² Mogo alinumi talo: Gore nipu u paitaare epelea-le nipuna mada rekalia lisimi.

¹³ Pare Yesumi go saa pi agalena re-re Lasarus pa le kadupiaade lakalisa pare disaipel alinumi pa u paitana kone wisimi.

¹⁴ Go kone wisimi-pulu Yesumi go saa pi agalena re gu-rupa lakalisa: Lasarus le kadupia yaade lisa.

¹⁵ Pare neme nipu piri-para napirawa-le epelea. Nimumi ni madaa kone rulalimi-daare abiri nipu piri palima.

¹⁶ Tomas-na bi medare Didimus nipumi disaipel ali medaloma-para talo: Tisaa, nipu raapu bana-le le komamona lisa.

Yesuri wala rekapena page kagaa pirapena page re yaade

¹⁷ Gore Yesu Betani su-para puma puua adisa pare Lasarus yapi maalapu tapa-para rogaabasaaya.

¹⁸ Gore Betani su oge-daa mo-pare aoma Jerusalem su-para oge-daa mo-para aasa. Go pisa-daa Juda enaali adaapumi Lasarus le kadupia remaa pagomare nimu Maria Marta laapo piri-para ipisimi.

¹⁹ Go pumare go ena laapona lo robaa-para makumaa palalo komaa-daa ipisimi.

²⁰ Marta-me Yesu epea remaa pagisa rabu nipu pora-nane madaata pisa pare Maria ada-para pirisa.

21 Marta-me Yesu-para talo: Mudu Ali, ne go su-para pirula epola pae yaalore nina bali mada nakomala paa.

22 Gore abi page neme ele meda Gote-para beten te-daare nipumi mada gialia-daa makuaali lisa.

23 Yesumi talo: Nena baaliri wala rekoma piralia.

24 Go ename talo: Gore wala werepe epaliade yapi di rabu nipuna rekalia-daa makuaato lisa.

25 Yesumi talo: Gore niri enaalinu wala marekaape re page nimuna kone wasa ade abuna kagaa mapiraapena re page pi. Enaali raayome ni madaa kone rulalimi-daare komalimi rabu nimuna kone wasupa ade abuna kagaa piramala palimi.

26 Go pea-le enaali raayome piruma ni madaa kone rulalimiri ora mada nakomalimi. Neme go agale madaa kone rulaale pe dia ya?

27 Marta-me talo: Mudu Ali, neme ne madaa kone rulaayo. Nere Gote-na Mea Rapaae Ali yaade. Nere Gote-me su kamaa mea rapaasa-pulu ne ora Gote-na Si kone suma kone rulaayo lisa.

Yesumi re lisa

28 Marta-me gu-rupa lakeloma lisana nipuna aki Maria-para pawasi yaaloma lakalisa: Tisaa epa piruma ne yaata pulade lisa.

29 Maria nipumi go agale pagoma Yesu wagepu madaaoma pisa.

30 Yesu nipu adare-para abi na-opapesa pare abala Marta nipu laapo madaasipi-para aasa.

³¹ Gore Maria rekoma pisa rabu Juda alinumi nipuna pu robaa-para makumaa patalo pisimpulu Maria raita maa pisimi. Nimumi Maria tapapara re ta polalo pula kone wisimi.

³² Maria Yesu pirisa-nane puma nipu adomare kibu ripinaaba piruma talo: Mudu Ali, ne go su-para epa pirula pe yaalore nina bali mada nakomala paa kone salo lisa.

³³ Yesumi Maria-para Juda alinu nimu raapu piruma re lala pirina adisa. Go puma nipuna lo robaa-para kedaa puma nipuna pu kolisa.

³⁴ Go raburi nipumi nimu-para talo: Nipu aapara rogaarimi pae?

³⁵⁻³⁶ Nimumi talo: Mudu Ali, epa ada lisimi. Yesumi re lisa-daa mo Juda alinumi talo: Adalepa. Mo kome ali madaa pedo puma re ta lisimi.

³⁷ Pare ali medalomame talo: Gore nipumi le rubu pi alina le ma-epeaaripa. Go pea-le ake pea-daa nipumi Lasarus komaade mada namarekaalia ya?

Yesumi Lasarus wala marekaasa

³⁸ Gore Yesuna pu robaa-para wala koyaasadaa nipu tapa-para pisa. Go tapa-re ora kana apedaa-para aasa pare adaa kaname pora gaape garulalisimi.

³⁹ Go raburi Yesumi talo: Go pora gaape garulaarimide kana pane mealepa lisa. Mo kome alina bali Marta-me talo: Mudu Ali, nipu rogaabaina yapi maalapu popea-pulu abiri nipuna ro pugu palia.

⁴⁰ Yesumi nipu-para talo: Gore abalade neme lagiawade. Neme kone rulali-daare Gote-na epe paana puri mada adaina lawade.

⁴¹ Go lisa raburi kana kapea mu pasa. Go rabu Yesumi yaa-para adasaaoma talo: Aapa, nina agale waru pagele lalo-daa ora pili lalo.

⁴² Ade abuna nina agale page pare go enaalinu madaa apo lalo-daa. Go lalo-le nimumiri neme ni go su kamaa maa rapaasi-daa kone rulalimi lo talo lisa.

⁴³ Nipumi go-rupa loma lisana puri paloma gurupa yalisa: Lasarus, ne rekoma kamaa-nane nipu lisa.

⁴⁴ Gore mo abala kome ali rekoma ipisa rabu nipuna ki agenuri abalade rogaae mamina ralapaita palae ipisa. Nipuna le agaa page laplap-me rogaae-rupa pa rogaa palae ipisa. Go rabu Yesumi nimu-para talo: Nipu pora pamina kepealepa lisa.

*Ali kalunumi Yesu tyalo yada robesimi
(Mat 26.1-5; Mak 14.1-2; Luk 22.1-2)*

⁴⁵ Go rabu Maria adola ipisimide Juda enaali adaapumi Yesuna pisa adomare nipu madaa kone rulasimi.

⁴⁶ Pare ali medaloma Farisi-numi alinu piri-para puma mo Yesumi pisa elenu puma lakalisimi.

⁴⁷ Go lisimi-pulu Farisi alinu-para Gote-na Lodo Kirae Ali mudunu-para nimumi kaunsil alinu piri-para puma kiritaoma yada robesimi. Go raburi nimumi talo: Go alimi napi kogono adaapu pia-le naame ake pamina ya?

⁴⁸ Nipumi ade abuna go-rupa paliare enaali raayome nipu madaa kone rulalimi. Go palimiri Rom suna surube alinumi ipuma naana lotu ada epa kilipima naana rurunu raayo page yada puma lu makomali lisimi.

⁴⁹ Go lisimi pare nimuna rikirana ali meda pirisa. Go alina biri Kaiafas nipu go maali komeame Gote-na lodo kira-ae ali mapiraasimi. Go alimi ero agale gu-rupa lisa: Nimiri ora kone nasuma agale pa leme.

⁵⁰ Gore ali komeame enaali raayo madaa komaliare ora epelea. Pare naana rurunu lu makomalimiri kolea lisa.

⁵¹ Go agale lisa pare go agalena re namakuaasa. Yapare nipu Gote-na lodo kira-ae ali mudu go maali napirisa-pulu nipu Gote-na agale lakale alirupa piruma lakalisa. Go lakalisade agalena re-re Yesumi Juda enaali madaa komoma raba minalo lakalisa.

⁵² Yesumi enaali raayo madaa komali-pulu Gote-na enaali raayo ruru komea-para mapiraaliminalo go agale Kaiafas-me lakalisa.

⁵³ Go lisa-pulu go yapimi ripima pumare Juda surube ali alinumi Yesu lu makomaalalo yada robo pirisimi.

⁵⁴ Go pisa-pulu Yesu Judia su-para mada nawisa pare go su giyoma adare meda-para puma pirisa. Go adarena biri Efraim. Go-parare nipuna disaipel alinu raapu pirisa.

⁵⁵ Juda alinuna eda yawe nape Pasova Yapi Su abala napena mo su kale-nane adare-para piri enaali adaapu Jerusalem su-para ipisimi. Go

pirisimi rabu nimuna yogale Gote-na le agaa ma-epeaalalo puma kiritasimi.

⁵⁶ Go rabu enaalimi asa pulalo pisimi. Nimu lotu ada ru-nane epa kiritaoma agale gu-rupa lisimi: Ake kone saleme pa? Nipuri go eda yawo ne Pasova Yapi di adola epalia pe lisimi?

⁵⁷ Farisi alinu-para Gote-na Lodo Kirae Ali kalunumi agale gu-rupa lakalisimi: Ali medame Yesu nipu adalia-daare naa lagialepa lisimi. Nimumi Yesu adialalo pisimi-pulu go agale lakalisimi.

12

*Maria-me Yesuna age madaa wabola koyosa
(Mat 26.6-13; Mak 14.3-9)*

¹ Gore yapi di ki medane luma medane kina egali abala dia naloma Juda alinuna Pasova ne yapi di sula palimi-pulu Yesu nipu Betani su-para pisa. Go suri Lasarus komisa rabu Yesumi nipu tapa-para marekaatalo pisade su yaade.

² Go adare-parare nimumi Yesuna eda yawasimi-pulu Marta-me eda panapu kalisa rabu Lasarus-para enaali medaloma Yesu raapu eda no pirisimi.

³ Go rabu Maria nipu wabola pe raayo maa ipumare Yesuna age mada koyo suma pisa. Koyomare nipuna kalu irimi makaapu yalisa. Go wabolana epe kaa piri ada ru-nane rubitabesa.

⁴ Go pisa pare Yesu nipuna disaipel ali medare Judas Iskariot werepe Yesu giyaliade ali nipumi talo:

⁵ Ake pea go wabola madaa kana 1,200 kina nameape ya? Go puma kana-re ali naralinu kalamina.

⁶ Go lisa pare nipumi naralinu madaa kone nawisa. Dia, pare nipu kana paus surubape ali pirisa pare medaloma paake no pisa. Nipuri paake ne ali yaa-pulu apo makirae agale lisa.

⁷ Go lisa rabu Yesumi talo: Pinawa. Nipuna wabola koyaade konere werepe komalua rabu ro-gaalimide enaalinumi nipuna kone madaa agale loma piramina.

⁸ Gore naralimi kome enaalinuri ade abuna nimi raapu piralimi pare ni nimi raapu ade abuna napitua lisa.

Gote-na lodo kira-ae alinumi Lasarus talo pirisimi

⁹ Yesu nipu mo Betani su-para pirisa rabu Juda Mudu enaali adaapumi remaa pagoma Betani su-para ipisimi. Nimu Yesu komea adola pisimi pare Yesumi Lasarus tapa-para marekaasade ali page adola ipisimi.

¹⁰⁻¹¹ Lasarus marekaasa-pulu Juda adaapumi nimuna ali mudu giyoma Yesu madaa kone rulasimi. Go puma Gote-na lodo kira-ae ali kalunumi Lasarus lu makomaape yada robesimi.

*Yesu Jerusalem su-para ali mudu-rupa pisa
(Mat 21.1-11; Mak 11.1-11; Luk 19.28-40)*

¹² Ekerare eda yawo ne Pasova Yapi Su epalia-pulu enaali adaapumi Yesu Jerusalem su-para epalia lo remaa pagisimi.

¹³ Pagisimi-pulu nimumi repena yonu mumare Yesu epape pora-nane sulalo ria pirimi. Pa ipulaoma gu-rupa yalaasimi: Gote-na bi minasalimina lisimi. Go aliri Gote-na bi madaa ipula-le Gote-me raba mina lisimi.

¹⁴ Gore Gote-na buk madaa wisa-rupare raluma Yesumi donki mena adibae muma go donki menana koauna pirisa. Gote-na buk madaa agale gu-rupa wisa:

¹⁵ Su adare Saion enaalinu paalame nakomalepape. Nena ali mudumi donki menana koauna piruma epelea-le adalepa.

¹⁶ Pare go raburi Yesuna disaipel alinumi go buk madaa wi agale namakuaasimi. Pare werepe Yesu nipu epe paana puri mula rekena loma disaipel alinumi apo buk madaa wi agalere abala pisimi-daa wala makuaasimi.

¹⁷ Abalare Yesumi Lasarus tapa-para marekaasa rabu enaali adaapumi adisimi-pulu go remaa laari pisimi.

¹⁸ Go pisimi-pulu enaali adaapumi Yesuna napi kogono madaa remaa pagisimi-pulu nimumi nipu pora-nane madaala pisimi.

¹⁹ Go rabu Farisi alinumi gu-rupa lisimi: Gore su kamaa enaali raayome Yesuna pora raleme-le naame agale madaa nayokalima lisimi.

Grik enaali medalomame Yesu adolalo ipisimi

²⁰ Enaalinu Jerusalem su-para ipuma Gote-na bi minasaata pirisimi rabu nimuna rikiranare Grik enaali medaloma pirisimi.

²¹ Nimu Filip piri-para ipuma talo: Naame Yesu adamono lisimi. Go Filip-na ada Galili su ru-nane aasa. Go suna biri Betsaida lisimi.

²² Filip-mi Andru puma lakeloma nipu laapome Yesu lakela pisipi.

²³ Yesumi nipu-para talo: Abiri enaalinu Raapu Pirape Alina Siri nipuna epe paana puri meape di-ri epaade.

²⁴ Neme nipi ora lagialo: Wit-na kili komeare su kamaa poame pare na-ope pa saliare ora epelea-daa dia. Pare go kili su-para poainaloma kaapu yomare wala opoma kili adaapu madialia.

²⁵ Ali medame nipuna yogale kone wasupaa madaa ranaa komo piraliare mada nasaapiralia. Pare ali medame su kamaa piruma yogale waru ele-daa kone dia salia-daare nipu ade abuna kagaa piramala palia.

²⁶ Enaali raayome nina kogono palua leme-daare ni raita mea ipulupape. Go pea-pulu enaali medame nina kogono raba meape enaali piraliare ni nipu raapu pitua. Ali medame nina kogono paliare nina Aapame go kana bi minasaalia lisa.

Yesumi nipuna komape di madaa agale lakalisa

²⁷ Yesumi talo: Abiri neme kone adaapu lo robaa-para muma kedaame komalo-le neme ake lano ya? Aapame abi go di ni madaa giyena toa. Gu-rupa lano ya? Dia, go-rupa natoa-le ni madaa go keda ginalo ipisuade.

²⁸ Aapa, nena bi madaa puri mapalaaina. Go lisa rabu yaa-para agale meda gu-rupa ipisa:

Naa bi madaare puri masaaoma werepe page masaalua lisa.

²⁹ Gore re-para piri enaali raayome go agale pagoma gu-rupa lisimi: Yaa-para kari kululu ta lisimi. Pare enaali medalomame talo: Ensel medame nipu-para agale ta lisimi.

³⁰ Pare Yesumi nimu-para talo: Go lea agalere ni pagape agale-daa dia. Nimi raba mulalo pagal-iminalo epaa lea.

³¹ Abiri go su kamaa enaali madaa kose lape agale ipula. Abiri go su kamaa ali mudu Satan rabuaanaalia.

³² Pare ni su kamaa piranore repena poloopa madaa maa luma pitabalimi* rabu neme enaali raayo page raba muma maa palua lisa.

³³ Apo agalena re-re nipumi kedaa ruma komaliade madaa ta lisa.

³⁴ Enaalinumi Yesu-para talo: Naana rekena agale madaa gu-rupa pagema lisimi: Gote-na Mea Rapaae Aliri ade abuna piralima lo buk madaa luma wia lisimi. Gore ake puma nimumi enaali Raapu Pirape alina Si mea mudiadalimi ya? Go aliri aapi yapae?

³⁵ Yesumi saa pi agale gu-rupa abulisa: Oge rudu yapina nimi raapuri ni paa pitua. Go pea-le nimi paa raapu epe-rupa piralepape. Go palimiri ribaame nimi nakepeapalia. Enaalimi ribaale-para pamualimiri aa-para pora pamualimi palo na-ademe.

* **12:32:** Yesuna pisa kogono-para saa agale page ma-oge ele nona pisa-daa Yesumi gupa lisa: Abiri ni go suna go aayo-da lisa. Wala werepe oge-daa pirumare repena madaa luma mudiabalimi raburi enaali raayo go pora-para yola popalua lisa.

³⁶ Go pea-pulu paa raapu piralimi raburi go paa madaa kone rulalimina. Go pare nimina lo robaa-para epenala lisa.

Juda alinu adaapumi Yesu madaa kone narulalisimi

Yesumi go agale loma lisana nimu piri-para giyoma lisana kaleda pirisa.

³⁷ Yesumi abalade napi kogono pisa-daa adoma nipu madaa kone narulalisimi.

³⁸ Go pisa-daa Gote-na agale lakale ali Aisaia-me nipuna agale moyaa penaalo go-rupa pisimi. Nipumi agale gu-rupa lu wisa: Mudu Ali, naana lakale agale madaare aapimi kone rulaaya? Mudu Ali-na puriri aapi-para maa waatea yapae?

³⁹ Gore nimumi kone mada narulasimi-rupare Aisaia-me agale abala lu wisa-pulu go-rupa pisimi. Agale go-rupa lu wisa:

⁴⁰ Gote-me nimuna le abala kepisa. Nipumi nimuna pu robaa-para kana ma-aulaomaa nimuna kone ma-dia yalisa. Go pisa-pulu nimuna leme ele waru na-ademe. Nimuna lo robaa-para paa na-epena-le ni kone naperekeleme. Go pea-le neme nimu mada nama-epealua lisa.

⁴¹ Apo agalere Aisaia-me Keriso-na epe paana puri adisa-pulu nipumi go agale mada lo wisa.

⁴² Go rabu page Juda alinuna ali kalunumi Yesu madaa kone rulasimi pare Farisi alinu madaa paala komisimi-pulu agale kudiripu lisimi. Go rabu Farisi alinumi nimu lotu ada kamaa-nane ralu timi loma pirisimi.

⁴³ Nimuna konere enaalina pedo pape agale loma Gote-me nimu raaname komea kone nawisimi.

Yesuna kose-me enaalinu rumaalia

⁴⁴ Gore Yesumi puri paloma agale gu-rupa lisa: Enaali raayome ni madaa kone rulalimi nimumi ni madaa komea-daa narulalimi. Dia, pare nimimi ni maa rapaasade Aapa madaa page kone rulalimi.

⁴⁵ Enaali raayome ni ademe rabu nimimi ni mea rapaasade ali page ademe.

⁴⁶ Neme go su kamaa ipisuare pea-rupa ipisua-pulu enaali raayome ni madaa kone rulalimiri ribaale-para mada napiralimi.

⁴⁷ Enaali raayome nina agale pagoma yokalimiri neme nimu madaa kose lape agale natoa. Dia, neme su kamaa piri enaali raapu kose talo naipisua pare nimi raba mulalo ipisua.

⁴⁸ Enaali raayome ni giyoma naa agale napagalimiri nimuna kose pagape ali meda pa pia. Gore werepe yapinu dia yaalia rabu nina lagialo agaleme nimuna kose agale pagalimi.

⁴⁹ Naa koneme agale palano kone suma nalage. Ni maa rapasa Aapame ni lagisa agale nimi lagu aayo.

⁵⁰ Nipuna lagialia agalemere ade abuna kagaa piraamala pope kone gia-daa makuaato. Go pea-daa Aapame lagisade agale toame pi.

13

Yesumi nipuna disaipele alinuna age radepeasa

¹ Mo Juda alinuna Pasova ne yapi di-ri wala yapi di meda popenaloma epalia. Go raburi Yesumi nipu go su giyoma Aaraa piri-para wala palua kone makuaasa. Nipumi nipuna su kamaa

enaali raayo madaa ade abuna ranaa komape kone kalo kirita wisa-pulu abi page go kone wia.

² Gore werepe alebo Yesu nipuna disaipel alinu raapu eda nisimi. Go rabu Saimon Iskariot-na si Judas-me Satan-na kone kalisa rabu Yesu madaa yada robo pirisa.

³ Gote-me Yesu nipu puri raayo kalisa. Go pisa-pulu Yesumi nipu Aaraa raapu abala piruma ipisua-para palua kone suma makuaasa.

⁴ Go pea-le Yesumi nipu eda nane giyoma rekisa rabu nipuna mamina koyo wisa. Go pumare nipuna mamina meda muma kego madaa yamesa.

⁵ Go pumare nipumi kopo-para ipa koyo pabomare nipumi moge ria-ae alinuna age radepeasa. Go pa kamaa pumare nipuna mamina taul mumare kunama pisa.

⁶ Go pumare nipu Saimon Pita piri ipisa rabu Pita-me talo: Mudu Ali, nemere nina age radepetalo pae?

⁷ Go lisa rabu Yesumi nipu-para talo: Abiri namakuaate pare werepe mada makuaali lisa.

⁸ Pita-me talo: Naa age naradepeape lisa. Yesumi talo: Neme nena age-daa naradepealuare ne nina disaipel ali-rupa mada napirali lisa.

⁹ Go rabu Saimon Pita-me talo: Mudu Ali, gore nina age kama naradepeape pare nina ki agelu page raayo radepeaina.

¹⁰ Yesumi saa pi agale gu-rupa lisa: Ali medame nipuna to raayo abala radepealiare nipuna koto madaa wala ipa naisalia. Nipuna age kama radepeaalia. Nimi raayo koto pea pare age komea

kotona pea.

¹¹ Yesuna aposel kogono ali medame yada roboma abala adisa-pulu nipumi nimi raayo koto pi-daa napimi pare ali komea koto pia lakalisa.

¹² Gore Yesuna disaipel ali raayona age radepea kiritasa. Go puma nipuna mamina mea maraoma nipuna eda nape siaan madaa puma piruma nimu agale gu-rupa lorapisa: Gore abi neme nimi madaa pawade-aina re-re makuaaeme pae?

¹³ Nimimi niri Tisaa-para Ali Mudu-para leme. Go leme pare ni ora go-rupa pi.

¹⁴ Niri Tisaa page Mudu Ali page yapare nimina age apo radepeaato. Go pea-le nimimi nimina amenuna age page radepealepape.

¹⁵ Neme nimi waalalo kone muma nimimi go-rupa raitalepape.

¹⁶ Neme nimi-para ora lagialo. Kogonome adili alimiri nipuna kogono surube ali wala narabuaaya. Go page agale wai lo rapaae alimiri nipuna mea rapasa ali narabualia.

¹⁷ Abi ora agale page pare go agale pagoma kogono palimi-daare raaname komalimi.

¹⁸ Neme nimi raayo-para nolalo. Dia, nina mapiraaripude alinu-para talo. Pare go agale madaare Gote-na buk madaa gu-rupa adalimina: Ali meda ni raapu eda nalipa pare go alimi ni rabuaanaalia.

¹⁹ Abi go elenu abi napea pare agale lagialo-le go di epaliade raburi nimimi ni mea rapaae Ali madaa kone rulaalepape.

²⁰ Neme ora agale lagialo. Ali medame neme mea rapaato enaalinu mealimiri ni page mealimi.

Go pea-le nimimi ni mealimi rabu nimumi ni maa rapaa wisade Aapa page mealimi lisa.

*Judas-me Yesu yada lore alinu ora maa katea
(Mat 26.20-25; Mak 14.17-21; Luk 22.21-23)*

²¹ Yesumi go-rupa lomare nipuna lo robaa-para kedaa pisua-daa agale gu-rupa lisa: Neme nimi-para ora talo. Ali medame nimina rikirana piruma ni yada lore alinu maa waatea.

²² Go lisa rabu nimuna le agaa-para one adala mone adala pisimi-daa aapi-para ta pae kone wisimi.

²³ Disaipel ali meda Jon-re Yesu re-para pirisa. Yesumi nipu raaname komisa.

²⁴ Go pisa-pulu Saimon Pita-me ni-para le pobolo ridipiaoma aapi-para lama palo agaa muma lagisa.

²⁵ Go pisa rabu nipumi neme Yesu ora re-para puma piruma talo: Mudu Ali, nemere aapi-para lae ya?

²⁶ Yesumi talo: Neme oge bret sapalae katoa aliri go ali yaade. Go lomare oge bret muma Judas kalisa. Go aliri Saimon Iskariot-na si pirisa.

²⁷ Judas-me mo eda misa rabu Satan wagepu nipuna lo robaa-para pua kodobasa. Go rabu Yesu nipu-para talo: Neme yada pulalo pali-daare wagepu pape lisa.

²⁸ Go lisa pare nimumi go agalena re waru napagesimi.

²⁹ Judas nipu kana paus surube ali yaa-pulu nimumi Yesumi Judas ekeru yawape eda kabola penaalo laketa kone wisimi. Gupi ta paleme

medalomame Yesumi Judas madaa naarali enaal-
inu ele kata penaalo ta kone wisimi.

³⁰ Pare Judas go eda muma lisana kamaa-nane
wagepu pisa. Go rabu ribaa mogolisa.

*Yesumi rekena agale kagaa moge ria-ae alinu
lakalisa*

³¹ Judas penaaloma Yesumi talo: Abiri ni enaal-
inu Raapu Pirape Alina Siri nipuna epe paana
puri maa waatea-daa adalimina.

³² Gore Gote-me nipuna epe paana puri ni
madaa waatea-le ni enaalinu Raapu Pirape Alina
Si mada adalimina. Ora abi go nipumi waatea
lisa.

³³ Go rabu Yesumi talo: Naa naakinu, abi oge
rudupu yapi di-na piramina. Werepe nimimi
ni asapalimi pare ni paluade su-para mada na-
epalimi. Go agalere abalade Juda enaalinu page
lagelisuade.

³⁴ Abiri neme nimi kagaa rekena agale la-
gialo. Neme nimi madaa raana komalo kone
wia-rupare nimina yagonu raapu kone komea go-
rupa suma piralepape.

³⁵ Nimimi enaali madaa ranaa komo raana ko-
malimiri pa enaali raayome nimiri nina disaipel
ali-rupa pirualimi lisa.

*Pita-me Yesu nipu koau walaoma giyalia
(Mat 26.31-35; Mak 14.27-31; Luk 22.31-34)*

³⁶ Saimon Pita-me Yesu-para talo: Mudu Ali,
nere aa-para pali pae? Yesumi talo: Ni palua-
parare neme ni mada naraita mea epali pare
werepe mada raita mea epali.

³⁷ Go lisa rabu Pita-me agale gu-rupa misa: Mudu Ali, ne raapu abi mada napalipa ya? Nimumi ne lu makomalimiri ni page lina lisa.

³⁸ Yesumi talo: Neme ni madaa ora mada komalua lo ora lale palo maarea. Neme ne ora lagialo: Yaa gula mupaa narekena neme nina bi rana repo ni namakuaayo te lisa.

14

Yesuri Aapa piri-para pope pora ria yaade

¹ Yesumi nipuna disaipel alinu-para talo: Nimina lo robaa-para kone adaapu nasuma kedaame komape kone page nasalepape. Nimimi Gote madaa kone rulaoma ni madaa page kone rulaalepape.

² Naa Aapana ada adaapu aaya-le nimina ada robe ameke puma kiritao saata palua. Neme makirae agale nalagialo.

³ Nimina pirape su puma makiritaoma sumare nimi mulalo epalua. Go pea-le naa raapu piramina.

⁴ Ni palua-para nimimi pora mada adoma epalimi.

⁵ Tomas-me Yesu-para talo: Mudu Ali, ne pali-parare abi namakuaatema. Akea puma naame adoma pamualima ya?

⁶ Yesumi nipu-para talo: Niri nimina epape pora page ora agalena re page ade abuna kagaa piraamala popena re page. Ni komea go-rupa pepulu enaali medame pora rado meda asa pumare Aapa piri-para mada napalia.

⁷ Nimimi ni ademe-pulu nina Aapa page mada adalimi. Gore abi ripia pumare nimimi Aapa adoma nipu makuaba piralimi.

⁸ Filip-mi Yesu-para talo: Mudu Ali, neme Aapa naa walaina naame nipu komea adoma raaname komamona.

⁹ Yesumi talo: Nimi raapuri koro adaapu piru-aaripude. Gore Filip neme ni waru na-adae lisa. Ali medame ni adea rabu Aapa page adea. Go pea-le ake pea-daa neme ni Aapa waalaina lae ya?

¹⁰ Gore Aapa saa meda pipa-para kone naru-laaye? Neme lagiawade agalere nina agale-daa dia. Aapa ni raapu piruma nipuna kogono pea.

¹¹ Aapa saa komea-para pirapa lo lagiawade-le go-ai madaa kone narulalimiri gore napi kogono neme pisuade madaa kone rulaalepape.

¹² Neme nimi-para ora lagialo. Enaali raayome ni madaa kone rulalimiri neme pe kogono-rupa palimi. Nimumi go-rupa pumare kogono adaa-pupe rado meda page mada palimi.

¹³ Nimimi nina bi madaa ali agale mealimiri go elenu mada gialua. Gore Aapana epe paana puri nipuna Si mada epenalea-le adalimina.

¹⁴ Nimimi nina bimi beten lemere neme ele mada gialua lisa.

Yesumi Holi Spirit epenatoa lo lakalisa

¹⁵ Nimimi ni madaa ranaame komalimiri nina agale mana waru raitalepape.

¹⁶ Neme aapa-para agale mealua-le nipumi nimi raba meape ali meda mea epenalea. Go aliri ora agalena Holi Spirit yaa-pulu ade abuna nimi raapu komea-para piralialia.

17 Pa su kamaa enaalinumi nipu na-adoma namakuaaeme-pulu mada namealimi. Pare nipu nimi raapu piru lo robaa-para rubitabilia-pulu nimimi nipu mada adalimi.

18 Gore ni palua rabu nimi kama napiralimi. Niri nimi piri-para wala epalua.

19 Wala werepe oge-daa go su kamaa enaalimi ni wala na-adalimi pare nimimi ni mada adalimi. Go rabu neme ade abuna pitua-pulu nimi page go-rupa ade abuna piralimi.

20 Go di raburi nimimi ni Aapa raapu piralipadaa adalimi. Nimi ni raapu piralimiri ni page nimi raapu piramina.

21 Enaali raayome nina kagaa agale mana pagoma mogealimiri nimumi ni madaa ranaame komalimi. Go puma ni madaa raaname komape enaalinuri Aapame page nimu ranaame komea. Go puma neme nimu madaa ranaame komoma nina kone mea waatoa.

22 Go rabu Judas medame nipu Judas Iskeriot ali-daa dia nipumi talo: Mudu Ali, nena kone naa-para mea waalale pare ake pea-daa pa su kamaa pimi enaalinu page nawaale?

23 Yesumi talo: Gore ali medane ni madaa raaname komalia-daare nipumi nina agale mogealia. Go palia-pulu Aapame page go ali madaa ranaame komalia. Go pea-le Aapa saa go ali nipu piri-para puma nipu raapu piralipa.

24 Enaali raayome ni madaa ranaame nakomalimiri nina agale napageme. Go pea pare go pagamede agalere ora nina-daa dia yapare Aapame ni mea rapaoma lagisa.

²⁵⁻²⁶ Go nimi raba meape aliri Aapame ni madaa alopae ali meda epenalea. Go aliri Holi Spirit yaa-pulu nipumi nimi ele raayo mogeaoma neme abala lagi agale page nimina kone-para maa saapiralia.

²⁷ Niri nimi giyoma nimi kuma pi kone lo robaa-para winalo gialua. Neme go kuma pi kone giallo pare go su kamaa piri enaalinumi nimi gaaeme-rupa naguaayo. Go pea-le kone adaapu nasu paalame nakomalepape.

²⁸ Ni palua pare nimi piri-para wala epalua lagiawade agalere abala pagemedede. Nimimi ni madaa ranaame komola peme yaalore ni Aapa piri-para palua-pulu nimi ranaame komalimina. Naa Aapa ali mudu yaa-pulu nimimi go madaa pedo peme.

²⁹ Gore abi agale go lagialo-le apo epapede di epalia rabu nimi ni mada kone rulalimi.

³⁰ Go su kamaa nimi raapu agale adaapu nay-oloma lagialua. Dia-le go su kamaa piri enaalin-una ali mudu Satan epalia. Go pea pare nipuna purimi ni mada narabuainalia.

³¹ Gore neme Aapana agale raayo moge aayo pare su kamaa piri enaalimi neme Aapa madaa ranaame komalo-daa makuaamina. Yapare baina rekalepa. Naa go su giyoma baina.

15

Yesuri repena wain-na re yade

¹ Yesumi talo: Niri ora wain. Naa Aapare nipu pia pare nina wain kope surubape maapuna aaraa pia.

² Gore nina kope palaa raayome kili namaitiare Aapame go kope palaa pona lu rubea. Pare medalomame kili adaapu elea-pulu Aapame go palaana rikilinu raayo yadea. Go pumare go palaame epe-rupa aoma kili ora adaapu matia.

³ Neme nimi-para agale abala lagisuade-pulu nimi repena palaa koe-rupa aalimina yado rubuma maa epe aaripude.

⁴ Ni nimi raapu pirumare naa ade abuna epe-rupa piramina. Naa gu-rupa napiralimare nimi kili namaitimi. Go palaare repena madaa waru na-opaliare nipuna kili page mada ma-elaalia.

⁵ Niri repena ria pi pare nimiri go repenana palaa pimi. Ali meda ni raapu piralia-daare go alimi nina agale pagoma nipuna kili madea. Go puma nimimi go kogono komea raapu napalimi.

⁶ Ali medame saa raapu napiralipa-daare go aliri pa repena palaa-rupa yado rubalia. Go pumare kaapu lenalomare nimu maa puma kiri-taoma repena sulaa-para kiralia.

⁷ Go pea pare nimi ni raapu piruma nina agale pago piralimiri gore nimina raana madaa beten leme ele mealimina.

⁸ Gore nimi opoma kili waru maitialimi rabu nina Aapana bi minasaalimi. Go palimiri nimi nina disaipel enaali-rupa piramina.

⁹ Aapame ni madaa ranaame komea-rupare neme nimi madaa page go kone mapiraayo. Nimimi go kone muma saapiralepape.

¹⁰ Nimimi nina agale pago piralimiri nina ranaa komape kone ru-para pimi. Gore neme Aapana agale pago nipuna ranaa komape kone muaayorupa mealimina.

11-12 Naa agale manare gu-rupa: Neme nimi madaa ranaame kome-rupa nimina ame balinu madaa page ranaame komape kone mealepape.

13 Ali medame nipuna adami ali madaa ranaa komo raana waru komaliare adami ali lu mako-maatalo palimi rabu page nipu tyalepa teare gore ora epelea pea.

14 Gore nimimi nina agale pagalimi-daare nina adami enaali piramina.

15 Go pea-le pagalepa. Kogono pi alinuri nimumi nimuna surube alina kone na-ademe. Go pea pare Aapame ni lagi agale raayo nimi lagiawade-pulu neme nimi-parare adami alina bi toa.

16 Nimimi ni abalade namapiraasimi pare neme nimi abala nina epe kogono mapaaoma kili adaapu madialiminalo mapiraasuade. Go epe kogonona kilinu ade abuna pa madu aalia. Go pea-le nimimi nina bi madaa beten lemere Aapame go ele gialia.

17 Go pea-le neme go agale mana lagialo: Nimina ame balinu madaa ranaame komalepape.

Moge riae alinuna agale pageme enaalimi yada loralimi

18 Gore su kamaa enaalinumi nimi madaa pu nimu-para koe rero pi kone salimiri nimumi ni madaa page go kone abala wisimi-le makuaalepa.

19 Gore nimi go su kamaa enaalina ruru pimi-daare nimumi ora raaname komena nimuna si wane-rupa piramina. Yapare nimi su kamaa pirisimi rabu neme nimi yaaloma rado-rupa mapiraasua-pulu go enaalinumi nimi madaa koe kone wimi.

²⁰ Neme abala lagiawade agale pagalepa: Gore kogono alimiri nipuna Mudu Ali mada narabuainaaya. Go pea-le nimumi ni taelo pisimi-pulu nimi page taelo palimi. Nimumi nina agale pagalimiri nimina agale page mada pagalimi.

²¹ Gore nimiri nina kone rulae enaali yaa-pulu nimumi nimi page tyalo palimi. Naa Aapame ni mea rapaasa-daa namakuaaoma peme.

²² Neme nimu-para agale nalakeloma pola pisua yaalore nimuna pupitagi ne kone nasaapiruma peme. Yapare ni ipuma lakalisuade-pulu nimuna pupitagi ne kone saapiruaeme.

²³ Gore ali medame ni madaa yada lore ali aulaalia-daare naa Aapa page go-rupa yada lore ali aulaalimi.

²⁴ Neme nimu piri napi kogono ora rado-rupa napula pisua yaalore nimuna pupitagi ne kone nasaapiramala palimi. Pare nina kogono adisimi pare nimumi ni-para naa Aapa saa raapu yada lore ali auloame.

²⁵ Yapare go-rupa pea-le nimuna rekena agale madaa abala lisimide-rupa abi epaade: Nimumi pa kamaa ni madaa rono page kone su aame pepa madaa lisa.

²⁶ Gore nimina raba meape aliri Aapa raapu piruma epalia. Nipu ora agalena Holi Spirit yaa-pulu Aapame maa rapaalia rabu nimi piri-para epalia. Neme nipu Aapa piri-para maa penaatoo-pulu nipumi ni madaa agale lagialia.

²⁷ Gore nimi page abala ririna ni raapu piruma abi page go-rupa pima-pulu nimimi page ni

madaa agale lakelapape lisa.

16

¹ Nimimi epe kone rulae agale nagiyaliminalo agale abi lagiawade.

² Werepe nimumi nimi lotu ada kamaa ralu timi. Werepe yapi di meda epalia rabu nimi lu makomalimi-daa ora naame Gote-na kogono pema kone suma palimi.

³ Nimumi Aapa saa laapo na-ademe-pulu go lawade-rupa palimi.

⁴ Pare neme go agale lagialo-pulu nimuna palimide yapi di epalia rabu nimimi go agalena re makuaaba piramina lisa.

Holi Spirit-na kogono pea-rupa

⁵ Abala ririna nimi raapu epa pirisuade rabu go agale nalagisuade. Pare abi nipumi ni abalade maa rapaasade-para palua. Go palua pare nimina rikiranare ali medame ne aa-para pali palo agale nameme.

⁶ Abala lagiawade-pulu nimina lo robaa-para kedaame komoma pimi.

⁷ Yapare neme nimi ora agale lagialo: Neme nimi giyoma paluare epelea. Ake pa epelea toa ya? Gore ni napaluare raba meape ali na-epalia. Pare ni palua-le nipu nimi piri-para mea epenatoa.

⁸ Gore nipu epalia rabu su kamaa piri enaal-inumi pupitagi ne kone-para redepe le kone-para Gote-na kose lape agale-para go raayona re makuaaliminalo nipumi mea waatea.

⁹ Gore su kamaa piri enaalinumi ni madaa kone narulaeme-pulu nimimi pupitagi nape konena re na-ademe.

¹⁰ Go puma ni Aapa piri-para ponoloma nimimi ni na-ademe-pulu nimumi redepo le konena re na-ademe.

¹¹ Go puma go su kamaa piri ali mudu Satan madaa kose lape agale abala lakalisade-pulu nimumi kose lape konena re na-ademe.

¹² Nimi agale adaapu lagialua pare nimimi mada napagalimi.

¹³ Yapare ora agale le Holi Spirit epalia rabu nipumi ora agalena re raayo mea waatea. Nipumi agale lagialia rabu nipu agale natea. Dia, pare agale lagialia rabu nipumi pagaliade agale-para werepe epaliade ele-para lagialia.

¹⁴ Nipumi nina agale pagoma nimi lagialia-pulu nipumi nina bi minasaalia.

¹⁵ Aapana ele raayore nina saapiruaayo-pulu neme nimi abala gu-rupa lawade: Neme Holi Spirit lakale agalere nipumi nimi maa lagialia-daa makuaalimi.

Robaa-para kedaa saliare epe agale pagalimiri raana pia

¹⁶ Yapi di rudu rabu nimimi ni na-adalimi pare wala werepe ogesi-daa piruma nimimi ni wala adalimi lisa.

¹⁷ Go lisa-pulu disaipel ali medalomame nimuna yagonu-para agale gu-rupa lisimi: Go lea agalena re-re ake pu lea pae? Nipumi gu-rupa laade lisimi: Werepe ogesi-daa piruma nimimi ni na-adialimi laade pare werepe wala nimimi ni adalimi laade lisimi. Go page nipumi gu-rupa

laade: Naa Aapa piri-para palua-pulu go agale lagialo laade lisimi.

¹⁸ Go laade-le go agalena re akepu ya? Go agalena re naa maarea lisimi.

¹⁹ Yesumi nipu agale mulalo pisimi-daa adisa rabu nipumi nimu gu-rupa lakalisa: Gore werepe nimumi ni ogesi-daa piruma na-adalimi pare werepe wala nimimi ni mada adalimi lawade. Apo agale madaa agale mulalo pimi pae?

²⁰ Neme nimi-para ora lagialo. Nimimi kodo adaa komoma re adaa leme pare go su kamaa piri enaalimiri raaname komalimi. Nimina lo robaa-para kedaa palia pare werepe nimina lo robaa-para wi kone perekelema wala raaname komalimi.

²¹ Go-rupa lisa: Nogo naaki madialimi rabu enanumi nimuna madini di rudu lea rabu enanuna pu robaa-para kedaa pea. Pare nimumi mo nogo naaki madu sumare pedo pedo puma kedaa pi kone nasalimi.

²² Go-rupa abi nimuna lo robaa-para kedaa palia pare neme nimi wala adalua rabu nimi raaname komalimi. Gore nimimi raaname komalimi rabu ali medame go raana komape kone mada namu palimi.

²³ Go yapi di epalia raburi nimimi ni-para ele meape agale nateme. Neme nimi ora lagialo: Nimimi aapa-para nina bina beten lemere Aapame go ele gialia.

²⁴ Abaladere nimimi nina bi madaa beten nalisimide. Go pisa pare abi agale mealimina go ele gialia rabu nimina lo robaa-para raaname waru komalimi.

Go su kamaa wia koe elemere nimi mada narabuanaalia

²⁵ Neme saa pi agaleme abala lisuade. Go pea pare werepere saa pi agale madaa natoa. Go rabu Aapana ora agaleme lagialua.

²⁶ Go yapi di epalia raburi nimimi nipu-para nina bimi beten lamina. Gore nimimi beten leme rabu nimi raba minalo neme beten ake pea-daa toa ya?

²⁷ Aapare nipu nimi madaa ranaame komea-pulu nimi nagialia. Nimimi ni madaa raaname komena ni Aapa piri-para ipisua-daa kone rulaarimi-pulu Aapame go kone wia.

²⁸ Gore Aapa piri giyoma su kamaa ipisuade-le abiri su kamaa giyoma Aapa piri wala palua.

²⁹ Go rabu nipuna disaipel alinumi nipu-para talo: Abiri neme saa pi agale nalae pare agale epe-rupa lagiade.

³⁰ Abiri neme ele raayo lagiade-ai makuaatema. Go pea-le ali medame agale wala mada namealia. Go pea-pulu ne Gote raapu piruma giyoma ipiside-ai kone rulaema. Yesumi talo: Abi kone waru narulaeme lisa?

³¹⁻³² Pagalepa. Abi yapi di apo rudu yala-daa nimimi ni piri-para giyomare nimina ada komea komea pogola puma piralimi. Go rabu ni kama raapu pitua. Yapare Aapa saa pipa-pulu ni komea napi.

³³ Gore nimi ni raapu piruma nimina lo robaa-para kuma pi kone winalo apo agale lagiawade. Go su kamaa piri enaalinumi nimi kedaa waru gialimi-le paalame nakomalepape. Neme go su

kamaa piri enaalinuna koe kone mea rubalua lisa.

17

Yesumi nipuna disaipel alinu beten lakalisa

¹ Yesumi agale loma lisana so yaa-para adasaaoma talo: Aapa, nina yapi di rudu yala. Neme nena Si ni-para epe paana puri gialili neme page ne puri gialua.

² Gore neme su kamaa enaali raayo surubape kogono giside-pulu nena giside enaalinu ade abuna kagaa piramala pope kone kalaayo.

³ Ade abuna kagaa piramala pope agalena re-re gu-rupa: Enaalinumi ne ora Gote komea kone rulaoma neme ni rapaaside Yesu Keriso madaa page kone rulaeme.

⁴ Neme nina kogono pu kiritasua-pulu nena epe paana puri mea waalisuade.

⁵ Aapa-ya, abala su yaa laapo wari pirisiparupare nina epe paana puri misuade-rupa abi wala giaina.

⁶ Go su kamaa piruma nena disaipel enaalinuri neme ni giside-pulu neme nena bi lakelalo kiritasuade. Nimu nena enaalinu yapare neme abala rumaaoma giside.

⁷ Gore nimumi nena agale pago mogesimi-pulu neme ni ele raayo gisi-daa abi makuaaeme.

⁸ Neme agale ni gisidere nimu abala lakalisua rabu nimumi go agale madaa kone rulaeme. Abalade ne raapu piruma ipisuade-pulu nimumi ora agale makuaaoma neme ni mea epenalisidedaa kone rulaeme.

⁹ Neme nimu madaa beten gu-rupa laalua: Neme pa su kamaa enaali madaa beten na-laato pare neme giside enaalinuri nena enaalinu yaa-pulu nimu madaa beten loaayo.

¹⁰ Neme kone rulae enaaliri neme surubano-le neme nina kone rulae enaali page surubaina. Go pea-le abi go enaalinumi nina bi minasaaeme.

¹¹ Abiri ne piri epalua-le ni su kamaa piri ali dia yapare go enaalinuri su kamaa pimi. Ora epe Aapa-ya, nena puri pale bimi nimu surubape. Saa pirapade-rupare nimu page naa komea-rupa piramina.

¹² Nena bi giside-le enaali raapu pirumare neme nena bina purimi surubisuade. Neme nimu surubisua-pulu nimu komea-daa na-alupalimi. Nena buk madaa abala lisa-rupare ali komea nipu abala alupasa.

¹³ Abiri ne piri epalua pare go su kamaa piri enaalina lo robaa-para ni madaa raana waru komalimi-pulu go agale lagialo.

¹⁴ Neme kone rulae enaalinu-para nena agale lagisuade rabu go su kamaa enaalinumi rono pagesimi. Gore kone rulae enaalinuri ni raapu pimi-pulu go su kamaare ora nimuna adare-daa dia.

¹⁵ Gore abi neme kone rulae enaalinu so yaa-para maa epainalo ne agale go-rupa nalorapealo. Dia, pare neme nimu waru surubaina Satan-me nimu mada nama-bebolaainalo beten loaayo.

¹⁶ Ni page nimu page naana ora adare go su kamaa-daa dia-le naana adare ora yaa-para aaya.

¹⁷ Nena agalere ora agale ria yaa-pulu go agaleme nimu ne raapu mada mapiraalia

18 Abalade neme ni su kamaa maa rapaaside-rupa neme nimu su kamaa piri enaali-para epe agale lakelapape loma lagisuade.

19 Neme nimu ora nena si wanenu piramina kone suma ni maa pu lo ne lagialo.

20 Pare neme go enaali komea madaa beten nalaayo. Dia, pare enaali raayome epe agale pago ni madaa kone rulaeme-daa beten loaayo.

21 Aapa-ya, saa pirapanare nimu page piramina. Go pumare su kamaa enaalimi neme ni maa epenalisi-daa kone rulalimi.

22 Neme ni giside epe paana puri komea-rupa nimu kalisua-pulu saa komea pirisipa-rupa nimu page lo robaa komea-rupa su piralimi lo beten loaayo.

23 Saame nimu raba muma pirina labana. Saa pipa-rupare nimuna lo robaa komea-rupa su pirina lapana. Go pea-pulu su kamaa enaalinumi neme ni mea epenalicide makuaalimi. Go page neme ni madaa ranaame kome-rupa nimu madaa go kone saena.

24 Gore Aapa-ya, Nemere abala go enaalinu ni giside. Go pea-le ni piri-para epalimi rabu nimu saa raapu piramina kone salo. Go rabu neme epe paana puri ni giside-daa go paa ade. Gore su yaa nawarisua rabu neme ni madaa ranaame komiside.

25 Gore redepo le Aapa-yo, su kamaa enaalinumi ne na-ademe. Go pea pare neme ne ade-rupa kone rulae enaalimi page ne ademe.

26 Neme nena kone-rupa muma nimu laketalopu pitua. Go pumare ni madaa ranaa komo raana

komape-rupa nimu page mogleme. Go pumare ni nimu raapu pitua.

18

Yesu adialalo ripinasimi

(Mat 26.47-56; Mak 14.43-50; Luk 22.47-53)

¹ Yesumi beten abala lomare nipuna disaipel alinu raapu go su giyoma oge ipa Kidron pua kenaasimi. Go su-parare maapu meda wisa-le Yesu nipuna disaipel alinu raapu go maapu-para pisimi.

² Yesuna disaipel alinu raapu mo maapu-para abala kiritasimi-pulu Yesu madaa koe makirae ali Judas-me page mo maapu abala adisa.

³ Juda ali medaloma maapu-para lamua pisa. Go ipisimi alinuri soldia alinu-para lotu ada surube plisman-nupara nimu Judas raapu pisimi. Go surube alinuri Gote-na lodo kira-ae ali mudunu-para Farisi alinumi page maa rapaasimi.

⁴ Yesumi ele raayo nipu madaa nipumi adisa-pulu nipumi go aasimi alinu-para talo: Gore nimimi aapi asapimi?

⁵ Nimumi talo: Nasaret su-para piri ali Yesu lisimi. Nipumi talo: Ni yaade lisa. Go rabu yada robe ali Judas nimu raapu pirisa.

⁶ Gore Yesumi ni yaade lisa rabu nimu pogolasaoma lisimina su kamaa lopesimi.

⁷ Yesumi nimu wala agaa misa: Nimiri aapi asapimi pae lisa. Nimumi talo. Nasaret su-para piri Yesu lisimi.

⁸ Yesumi talo: Nimiri ni asapimi-daa lagiawade. Nimimi ni daarimi-le go disaipel alinu maa penaatapa.

⁹ Yesumi gu-rupa lisa: Aapa, neme giside enaal-inuri ora komea na-alupalimi. Nipumi nimu go abala lakale agalena re ora adaminalo nimu maa penaatapa lo lakalisa.

¹⁰ Go raburi Saimon Pita-me nipuna rai kudu muma Gote-na lodo kira-ae ali muduna kogonome adili naaki meda nipuna kale popo kinane pona lu rubisa. Go kogono adili naakina biri Malkus.

¹¹ Go pisa-pulu Yesumi Pita-para agale gu-rupa lakalisa: Neme mo rai kudu nipuna ada-para wala paba. Naa Aapame ni maa gi kap-na kedaa pi elere mada nanalua kone sale ya?

Yesuri Anas piri maa pisimi

¹² Go raburi soldia alinuri nimuna surube ali mudu page Juda alinuna plisman-nu page nimumi Yesu ripinaaoma kopeme rogaasimi.

¹³ Go puma Anas piri-para maa pisimi. Go maali ru-nanere Kaiafas nipu Gote-na lodo kira-ae ali mudu pirisa. Nipuri Anas-na kasua pirisa.

¹⁴ Go alimiri abala Juda alinu-para gu-rupa lakalisa: Ali medame enaali raayo raba mulalo nipu komalia-daare ora epelea lisa.

Pita-me talo: Yesuri ni na-ade lisa

(Mat 26.69-70; Mak 14.66-68; Luk 22.55-57)

¹⁵ Saimon Pita Jon saa laapome Yesu raita maa pisipa. Gote-na lodo kira-ae ali mudumi nipu abala waru adisa-pulu ni Yesu raapu ni Mudu Alina ada perali pua pirisipa.

¹⁶ Go pisa pare Pita kamaa-nane pora gaape regepea pirisa. Go rabu nipu Gote-na lodo kira-ae ali mudumi adisa-pulu nipu kamaa-nane wala puma mo pora gaape surube ena agale lakalisa. Go rabu nipumi Pita ru-nane maa ipisa.

¹⁷ Go rabu pora gaape surube ename Pita-para gu-rupa lakalisa: Ne page mogo Yesuna disaipel ali kone salo. Pita-me talo: Ni-daa dia lisa.

¹⁸ Go rabu ora kupaa pisa-daa kogono alinumi page plisman-numi page repena meda kirita adisimi. Go pea-pulu Pita nipu nimu piri-para puma rekaoma repena adola pisa.

*Gote-na lodo kira-ae ali mudumi Yesu lorapisa
(Mat 26.59-66; Mak 14.55-64; Luk 22.66-71)*

¹⁹ Go raburi Gote-na lodo kira-ae ali mudumi Yesu-para nipuna disaipel alinu madaa nipuna moge ria-ae agale page lorapisa.

²⁰ Yesumi talo: Neme pagaa wi kone nawi. Naa disaipel alinu agalere lotu ada-para Juda alinu kiritasimi rabu go-para lakalisua.

²¹ Go pawa-pulu ake pea-daa ni agale lorapae la? Agale pagemedede enaalinu agaa meape. Abalade nimumi nina agale pagisimi-pulu nimu agale lorapea.

²² Yesumi go-rupa lisa rabu polisman medame Yesu kimi paara luma lisana talo: Ake pea Gote-na lodo kira-ae ali mudu-para ero agale lae pae?

²³ Yesumi talo: Neme agale koe laware go piri enaalinu-para go agale laketapape. Yapare neme ora agale lakelawa-le niri ake pea-daa tyae ya?

²⁴ Go lisa rabu nipu pena adibaina Anas-me Gote-na lodo kira-ae ali Kaiafas piri-para maa pisa.

*Pita-me Yesu ni na-ade lo rana laapo lisa
(Mat 26.71-75; Mak 14.69-72; Luk 22.58-62)*

²⁵ Pita piruma repena adola pirina go pirisimi ali medalomame nipu-para talo: Go ali page nipuna disaipel ali kone wima lisimi. Pare Pita-me makirae agale gu-rupa lisa: Ni-daa dia lisa.

²⁶ Go puma Gote-na lodo kirae ali muduna kogono ali medame Pita adoma talo: Nere neme adawade rabu nipu raapu mo maapu aaripide kone salo lisa. Go lisade aliri abalade Pita-me kale ponapo lu rubisa alina ruru piri ali yaa-pulu adisa.

²⁷ Go rabu Pita-me wala talo: Ni-daa dia lisa. Go lisa rabu yaa kokolo rekoma agale lisa.

*Yesu ali mudu Pailat piri maa pisimi
(Mat 27.1-2, 11-14; Mak 15.1-5; Luk 23.1-5)*

²⁸ Go rabu nimumi Yesu mumare Kaiafas-na ada giyoma mo nambawan gavman-na ada maa pisimi. Gore ora yapi lapaasa rabu Juda alinumi yogale koto napinalo ruru rado piri gavman madaa niti puma ru-nane napisimi. Yogale koto pi yaalore Juda alinumi Pasova eda mada naneme.

²⁹ Go pirisimi rabu ali mudu Pailat-me nimu madaala puma kamaa-nane aaoma talo: Go aliri ake pea-daa adialalo pimi pa lisa?

³⁰ Nimumi talo: Go alimiri koe ele meda napula pa yaalore ne piri-para mada nama-epola pama lisimi.

³¹ Pailat-me nimu-para talo: Gore nimimi nimina nipu maa epame-rupa nimina kose lape agale nipu madaa tapape. Gore nimina kogono lisa. Pare Juda alinumi talo: Gore naame ali meda lu makomapenare rekena agale wia-pulu mada natalima lisimi.

³² Go agale madaare abalade Yesumi nipuna komape agale lo mapaitasa lisa-rupa lakalisapulu abi go agale ora ya talo pisa.

³³ Go raburi Pailat gavman ada ru-nane wala puma Yesu-para talo: Nere Juda alinuna ali mudu?

³⁴ Yesumi talo: Go laede agalere ora neme lae palo ali medalomame lagiame-daa lae ya?

³⁵ Pailat-me agale gu-rupa abulisa: Niri Juda ali pi kone sale ya? Gore nina ruru-para nimuna lodo kirae Ali mudunu page nimumi ne ni piri-para maa epame yaade. Go pea-le abalade neme ake pisa pae?

³⁶ Yesumi talo: Naa surubape suri go su-daa dia. Go su kamaa enaali surubola pulape yaalore naa disaipel enaalinumi ni raba minaloma yada pula peme. Go pula pema pare Juda alinumi ni madaa namealimi. Dia, su kamaare nina surube su-daa dia lisa.

³⁷ Go lisa-pulu Pailat-me agale gu-rupa misa: Nere enaali raayona ali mudu yapae lisa. Yesumi talo: Nena laede-le ni ali mudu pi. Gore neme ora agale lakelalo pare amame ni maitana rabu go su kamaa epa piruma go kogono komea pe. Go puma enaali raayo ora agalena pora mogealimiri nina agale pageme lisa.

³⁸ Go raburi Pailat-me talo: Ora agalere ali ya?

Ali mudu Pailat-me Yesu repena polopeana tyamina lisa

(Mat 27.15-31; Mak 15.6-20; Luk 23.13-25)

Go raburi Pailat kamaa-nane puma Juda enaal-inu piri-para puma talo: Neme go alina koae meda na-adawade. Ake pea lu makomalepape toa ya?

³⁹ Go raburi nimumi aapa kasuanuna kone moge Pasova Yapi di rabu karapo ada pali ali meda penalo pisimi. Go pea-le Pailat-me talo: Go Yesu Juda alinuna ali mudu kepeano yapae abi tyapa lisa.

⁴⁰ Go rabu nimumi puri paloma gu-rupa lisimi: Go ali ora dia. Mo ali Jisas Barabas kepe rapaaina. Go ali Jisas Barabas-re nipumi pora pamuma enaali luma ele paake no pisa pare go ali kepe rapaa lisimi.

19

¹ Go lisimi rabu Pailat-me Yesu mea epenalisa rabu aipuyame kudu lisimi.

² Go rabu soldia alinumi kope keto-keto raguna meda waruma Yesuna kalu madaa ma-adipasimi. Go pumare nimumi mamina kale-ai muma Yesu madaa maraasimi.

³ Go puma nimumi nipu-para talo: Juda alinuna ali muduri abi epe-rupa pirape lisimi. Go lomare mo Yesu nipu ki paarame puma lisimi.

⁴ Pailat-re nipu ada giyoma wala kamaa puma lisana talo: Adalepa. Nipu madaa koe elenu meda na-adalo-pulu nipu kamaa-nane lamua epalua-daa adamina lisa.

⁵ Gore Yesu nipu kamaa pumare nipuna kope keto-keto raguna ma-adipae-para kale mamina-para page maraasa. Go rabu Pailat-me enaalinu lakalisa: Go ali adalepa lisa.

⁶ Gore Gote-na lodo kira-ae ali mudunu-para plisman-nupara go raayome Yesu adoma gu-rupa lisimi: Nipu repena polopea madaa nil-mi tam-ina. Nipu repena polopeana nil-mi taminapa lisimi raburi Pailat-me nimu-para talo: Gore nimina kogono-le muma repena polopea madaa nil-mi tyalepa. Nipu madaa koe ele meda na-ade-le nimina mea tyalepa lisa.

⁷ Juda alinumi talo: Naana rekena agale madaare go ali nipu Gote-na Si lea-pulu naame rekena agalena pora raluma nipu lu makomalima lisimi.

⁸ Pailat-me go agale pagomare paalame waru komisa.

⁹ Nipuna gavman ada ru-nane pumare Yesu-para talo: Nena suri aa-para piruma epae? Pare Yesumi agale na-abulisa.

¹⁰ Go puma Pailat-me nipu-para talo: Ake pea ni agale nalagiae ya? Ni ali mudu yaa-pulu ne mada mea rapaao ne repena polopea madaa tyaminalo page neme mada toa lisa.

¹¹ Yesumi talo: Gote-me ni surubenalo puri gula pisa yaalore neme go-au mada pula pisua. Go pea-le abalade ni ne piri-para mea epamede aliri nipuna pupitagi ne kone ora adaalepe saapia.

¹² Pailat-me go agale pagoma kone adaapu suma Yesu rapaalua kone wisa. Pare Juda alinumi gu-rupa yaaloma talo: Neme go ali rapaaliri ne ora nambawan gavman Sisar-na adami ali-daa

dia lisimi. Go aliri nipu ali mudu laa-pulu nipuri Sisar-na yada lore ali pia lisimi.

¹³ Pailat-me go agale pagomare nipumi Yesu so kamaa-nane lamua ipisa. Go pumare nipuna kose pagape siaa madaa pua pirisa. Go pirisimi su madaare biri Kaname Warili Pora lisimi. Juda alinuna Hibru agale madaare Gabata bi maasimi.

¹⁴ Go pirisimi rabu naare rikirana aaina ekeradaa eda Pasova nape yapi di epalia. Go rabu Pailat-me Juda alinu-para talo: Nimina ali mudu adalepa lisa.

¹⁵ Nimumi puri paloma gu-rupa yaaloma talo: Nipu tyamina nipu tyamina pu lisimi. Repena polopea madaa nil-mi tyaminapa lisimi. Pailat-me nimu agale gu-rupa lakalisa. Gore nimimiri nimina ali mudu repena polopea madaa lu makomamina kone saleme? Go lisa rabu lodo kira-ae ali kalunumi talo: Ora ali mudu komea pia go aliri Sisar yaade lisimi.

¹⁶ Go rabu Pailat-me Yesu maa puma kalisa rabu repena polopea madaa tyalo maa pisimi.

Yesu repena polopeana nil-mi lisimi

(Mat 27.32-44; Mak 15.21-32; Luk 23.26-43)

¹⁷ Go puma nimumi Yesu maa pisimi. Maa pisimi rabu Yesu repena polopea mariaoma lamua pisimi. Go pumare nipu su rado-para maa pisimi. Go pirisimi suna biri Ali Kalu Rogaae Su leme. Go suri Hibru agalemere Golgota bi maasimi.

¹⁸ Go su-parare nimumi nipu repena polopea madaa nil-mi lisimi. Lisimi rabu koe ali laapo page repena polopea madaa luma Yesuri rikirana lisimi.

¹⁹ Go rabu Pailat-me pepa meda luma so repena polopea kunina mudiasa. Go pepa madaa agale gu-rupa luma mudiasa: Nasaret su-para piri Yesuri Juda alinuna Mudu Ali yaade.

²⁰ Gore Yesu nipu lisimi-parare adare adaalepe meda re-para aasa-pulu Juda adaapumi mo pepa yarepealisimi. Go pepare Pailat-me Juda agale-para Rom agale-para Grik agale-para lisa.

²¹ Gu-rupa linaloma lodo kira-ae Juda ali kalunumi Pailat-para talo: Gore nipu Juda alinuna ali mudu lo pepa madaa nalu saabape lisimi. Pepa gu-rupa tyape lisimi: Go alimi talo: Ni Juda alinuna Mudu Ali yaade laa tyape lisimi.

²² Go lisimi pare Pailat-me talo: Mo pepa madaa tyawade agalere naperekealepape lisa.

²³ Mo soldia alinumi Yesu abala repena polopea madaa lu makomaoma lisimina mo Yesuna mamina rekelepuma malaapu rumaasimi. Go puma edali rili ali maalapu pirisimi. Nimumi nipuna mamina misimi pare go mamina rabula pala yai-daa dia.

²⁴ Go pea-le soldia alinumi talo: Go mamina-re adaalupe yaa-pulu nariripiamina. Go mamina satu luma ali komeame mina lisimi. Go pisimi-daa Gote-na agale wi buk madaa agale gu-rupa wisa: Nimumi nina mamina ele maa rumaaoma go madaa satu luma misimi. Pepa madaa gu-rupa lisa-pulu soldia alinumi go-rupa pisimi.

²⁵ Lisimi rabu go alinu nimu Yesuna repena polopea re-para puma rekaasimi. Yesuna agi-para nipuna papa-para nipuna agina yago Maria laapo page go raayo pirisimi. Go yago laapo medare komea Klopas-na were pirina medare

nipuna bi Maria Makdala bi ma-aasimide ena pirisa.

²⁶ Gore Yesumi nipuna agi aaraa Jon laapo adoma agi-para talo: Go ena gore nena naaki lisa.

²⁷ Go lomare Jon-para talo: Go enare nena ama pia. Go lisa-pulu neme nipuna agi nina ada-para lamua puma pisua.

Yesu le kadupilisa

(Mat 27.45-56; Mak 15.33-41; Luk 23.44-49)

²⁸ Go raburi Yesumi nipuna kogono dia lisa-daa go-rupa lisa: Ni ipa nalame komalo lisa. Nipuna agale abala Gote-na buk madaa wisa-pulu go agale lakalisa.

²⁹ Go lisa rabu rero pi ipa meda kap-para pira palae wisa. Soldia alinumi lubi koma-ae ele meda muma go eleme oge kap-para rero pi ipa meda puma kalisimi. Go pumare nimumi repena kuli madaa rukaluma Yesu nipu nenalo manaasimi.

³⁰ Yesumi rero pi ipa noma talo: Naa go su kamaa kogono ora dia yaade lisa. Go loma lisana nipuna kalu adainaaoma nipuna le kadupilisa.

Yesuna perali ramame awesimi

³¹ Go raburi Juda alinumi Pailat agale gurupa misimi: Naame mo repena polozea madaa li alinuna ali kuli rodoze lumare mo ali ro mapomono lisimi. Gore ekeran-nanere nimu Pomo mu Pirape Yapi kone wisimi-pulu apo ali ronu repena polozea-para pa saabaliare koeyaalia kone wisimi.

³² Pailat-me e lisa-pulu soldia alinumi mo Yesu raapu nil lisimide ali laapona kibu rodoze lisimi.

³³ Go puma nimu Yesu nil tyabae-para kibu rodopeta ipisimi. Go pisimi pare nipu abala le kadupilisa-daa adisimi.

³⁴ Go pisa pare soldia ali komeame nipuna ramame Yesuna perali-para awisa rabu yaapi-para ipa laapo* wagepu raa kilipisa.

³⁵ Ni Jon-re neme waru adisua-pulu lagialo. Gore naame nipu laketema agale ora agale kone suma makuaamina. Go puma nipumi page kone mada rulalimi.

³⁶ Soldia alinumi go pisimi-auri Gote-na buk madaa gu-rupa wisa: Nipuna kuli meda mada narodopetaliminalo buk madaa gu-rupa wisa-daa agale ralisimi.

³⁷ Gote-na agale meda buk madaa gu-rupa wia: Enaalinumi nimina ramame awede ali adalimina lu wia.

*Yesu kana apedaa tapa-para rogaasimi
(Mat 27.57-61; Mak 15.42-47; Luk 23.50-56)*

³⁸ Gore Yesu maa rogalalo adare Arimatea su-para piri ali Josep nipumi Pailat lakeloma Yesu nipuna ro ria pono lisa. Go Josep-re nipumi no Juda alinu madaa paalame komea-pulu nipumi pagaa wi kone suma Yesu madaa kone rulas. Pailat-me e lisa-pulu nipumi ria pisa.

³⁹ Gore Nikodemus-mi page go ali abalade ribaa Yesu piri-para ipisade aliri nipu Josep raapu pisa.

* **19:34:** Yesuna perali-para ramame awesimi rabu yaapi-para ipa kaga rekele-ai lapo koyalaina adisare Yesu nipuna kone mapi-raaoma raana komisa-daa alimi adolalo pisa. Gore Jon 19.26-27 agaleme page wia-rupa adape.

Nipumi repena ipaa-para repena yo rado meda-para go ele laapo maa pisipi. Go elenuna kedaare 30 kilo maa pisipi.

⁴⁰ Go ali laapome Yesuna ro muma apo repena ipaa yo laapo sapalae mamina-para rogaaoma ruma pisipi.

⁴¹ Mo Yesu repena polopea madaa lisimide re-para maapu meda saabaasa. Go maapu-parare kana apedaa tapa kagaa meda wisa. Go kana apedaa-para ali meda abala narogaasimi.

⁴² Gore Juda alinuna Pomo mu Pirape Yapi di-ri ekerarupa yaa-pulu Yesu ro go re-para wisa kana apedaa-para rogaasimi.

20

Yesu wala rekisa

(Mat 28.1-8; Mak 16.1-8; Luk 24.1-12)

¹ Gore adaa koro rabu ribaa pa yabaina Makdala su-para piri Maria mo kana apedaa tapapara ipisa. Go rabu nipumi go kana apedaa pora gaape abala lobapaina mo-pare aaoma adisa.

² Go rabu Maria-me wagepu ipuma Saimon Pita-para ni Jon Yesuna raaname kome disaipel ali saa-para talo: Mudu Ali-na rodere abala maa ria puamena-le aa-para puma ru wimi palo maarea lisa.

³ Go lisa rabu Pita saa laapo nipu giyoma mo kana apedaa tapa-para adola pisipa.

⁴ Gore Pita saa laapo alo pisipa pare neme Pita werepe ma-aaoma abala alo pisua.

⁵ Ni mo apedaa-para puma none paitabaoma rogaae mamina adisua pare no ru-nane na-adola pisua.

6-7 Pare Saimon Pita-re werepe aapu-nane ipumare mo apedaa-para ora kodobaoma puma adisa. Nipumi rogaae mamina komea wina adisa. Go puma mo mamina medaloma raapu nawisa pare nipu pakipu pale wisa.

8 Go rabu kana apedaa-para ni abala alo puma neme kodobaoma ru-nane puma adisua-pulu kone rulasua.

9 Gore Gote-na buk-mi Yesu wala rekalia lisa pare saame namakuaasipa.

10 Go pumare saa disaipel ali laapore ada wala pisipa.

*Makdala su-para piri Maria-me Yesu adisa
(Mat 28.9-10; Mak 16.9-11)*

11 Maria kana apedaa pagi-nane puma rekaoma relala aasa. Re epa lala aoma lisana nipu kubunaoma kana apedaa ru-nane adainaasa.

12 Go rabu nipumi mamina kaake pi maarae ensel laapo adisa. Go ensel laapore Yesu ro rogaasimi-para pirisipi. Medare kalu-nane pirina medare ke-nane pirisa.

13 Go ensel laapome Maria-para talo: Go ena, ake pea-daa re lae? Ename talo: Naa Mudu Ali mea ruma piamena-le aa-para mea ru wimi pae?

14 Go lomare nipu wala pereke lumare Yesu rekasa-daa adisa pare go ali Yesu lo namakuaasa.

15 Yesumi nipu agale gu-rupa lisa: Go ena, neme ake pea-daa re lae? Nere aapi aasa pili? Maria-na konere go ali mo maapu surube ali kone suma nipu-para talo: Mudu Ali, nipu aa-para ria puame? Naa mea ria pono ni lagi.

¹⁶ Yesumi nipu-para talo: Maria lisa. Go lisa-pulu Maria pereke luma Juda alinuna agaleme Rabonai yalisa. Go bina re-re ada agaleme tisaa lisimi.

¹⁷ Yesumi nipu-para talo: Naa Aapa piri-para abi nape-pulu ni nasaapirana-le nina amenu gurupa puma lakelape: Ni so yaa-para pumare naana Aapa piri wala palua. So yaa-parare naana Aapa Gote piri palua lo lakelape.

¹⁸ Go lisa-pulu Makdala su-para piri ena nipu pumare naa disaipel alinu-para gu-rupa epa lagisa: Neme Mudu Ali adawa. Nipuri naana Gote piri-para palua lagia.

*Disaipel alinumi Yesu wala adisimi
(Mat 28.16-20; Mak 16.14-18; Luk 24.36-49)*

¹⁹ Go adaa koro rabu naare pabola pulaina naa disaipel alinuri Juda alinu paala komisima-pulu ada ru-nane kiritaoma pora gaape garulaoma pirisima. Go rabu Yesu nipu pa ipuma naa piri-para epa aoma talo: Nimina lo robaa kuma puma epe kone su piralepape.

²⁰ Go loma lisana nipuna ki laapo-para perali page mea waalisa. Go rabu naame Mudu Ali adisima-pulu raaname komoma pedo pirisima.

²¹ Go raburi Yesumi naa-para wala lagisa: Nimina lo robaa epe kumapu ena piralepape. Aapame ni mea epenalisa-rupa neme enalinu piri-para mea rapaalua.

²² Go loma lisana nipuna popome naa madaa ma-paama paboma talo: Nimimi Holi Spirit mealepa.

²³ Enaali raayona koe elenu raakepe rubalimiri go koe elere ora dia yaalia. Go puma narakepe rubalimiri go koe elere namuma rabuniaalia lisa.

Tomas-me Yesu adisa

²⁴ Yesu naa piri-para ipisa rabu disaipel ali komea-mare napirisa. Go aliri Tomas pare nipuna bi medare Didimus.

²⁵ Go ali napirisa-pulu naame nipu lakelesima: Paga, naame Mudu Ali adama lisima. Pare Tomas-me talo: Gore nipuna ki madaa nil-mi lide kodo page nipuna perali-para nil-mi lide kodo waraalua-daare go rabu kone rulalua lisa.

²⁶ Wala sarara meda penaaloma naa disaipel alinu ada ru-nane pirisima. Go rabu Tomas naa raapu pirisima. Naame pora gaape garulasima pare Yesu naana rikirana epa opapaoma talo: Nimina lo robaa kuma pu piralepape.

²⁷ Go loma lisana Tomas-para talo: Nena kimi nina ki kodo wara. Ora waraaoma adape. Gore waraaomare nena ki ridulaoma nina perali-para lide kodo page waraape. Nere kone laapo nasape. Ni madaa kone rulape.

²⁸ Go rabu Tomas nipumi talo: Naa Mudu Ali loma nina Gote lisa.

²⁹ Yesumi nipu-para talo: Neme ni adale-pulu ni madaa kone rulaali? Enaalinumi ni na-adoma kone rulalimide enaaliri nimu raana komoma piralimi lisa.

Go yarepe-ae buk-na re

³⁰ Yesu napi kogono medaloma pisa rabu naa disaipel alinumi adisima. Go pisa pare go buk madaa raayo nalu wima.

³¹ Pare go buk-para sade agalere nimimi Yesu ora Gote-na Si page ora Gote-na Mea Rapaae Ali kone rulaminalo lisuade. Go puma go kone nimuna lo robaa-para makodobaaoma nipu madaa kagaa piramala palimi.

21

Disaipel ali ki medane luma medane laapo nimumi Yesu adisimi

¹ Werepe naa nipuna disaipel alinu ipa le Taiberias pagi-nane pirisima rabu Yesu ipisa-daa naame nipu adisima.

² Naa piri-para gu-rupa ipisa. Yesu nipuna disaipel alinu Saimon Pita-para Tomas nipuna bi meda Didimus-para Nataniel-para pirisima. Go ali Nataniel nipuri Galili adaa su robo ru-nane Kena adare-para madina ali pirisa. Gore nipu-para Sebedi-na naakinu-para ali meda laapo-para naa raayo meda-para pirisima.

³ Go rabu Saimon Pita-me naa-para talo: Neme wena mula pulu lisa. Go lisa rabu neme talo: Naa page baina lisima. Go lomare naa ipinu madaa puma pisima. Go pisima pare go ribaa wena komea-daa meda namisima.

⁴ Gore naare opapatalo palaina Yesu nipu no ipa pagi-nane epa rekaoma aasa. Reka aasa pare naame Yesu kone-daa nawisima.

⁵ Go rabu nipumi naa lorapisa: Nopo naaki-repaaya, nimimi wena medaloma meame? Naame talo: Nameama lisima.

⁶ Go rabu nipumi talo: Nimina wena agona mo ipinu popo ki-nane lopatepa lisa. Go pumare go

agona-para wena rubitaboma wenana kedaa pisa rabu ipinu ru-nane mada nayolasaasima.

⁷ Go raburi neme Jon Pita-para lakalisua: Go aliri Mudu Ali lisuade. Gore Saimon Pita-me nipuna mamina koyo ruboma kogono pala aasa. Yapare nina agale pagomare nipuna mamina maraoma ipa-para puma pogoloma ki mogema puma Yesu aasa-pari pisa.

⁸ Naa disaipel ali medalomare ipinu madaa pirumare mo wena agona yola pisima. Naa ipa pagi adaalu pu napirisima-pulu disaipel alinumi mo wena agona ogeasi adaalu (gu-rupa 100 mita) yolapisima.

⁹ Naa ipa pagi-nane ipisima rabu repena meda rala aasa-daa adisima. Go-para wena-para bret-para go repena sulaa-para kiraba aasa-daa adisima.

¹⁰ Go rabu Yesumi naa-para talo: Meamede wena medaloma mea ipulupa.

¹¹ Go lisa-pulu Saimon Pita nipu mo ipinu madaa puma lisana mo wena agona yola ipisa. Go wena agona-parare wena ora rubitabesa pare agona narugulatabisa. Gore wena diminasima pare wena 153 pirisa-ya.

¹² Go rabu Yesumi naa-para talo: Epa nalepa. Go lisa pare naame nere aapi yapae lo gu-rupa nalisima. Ora Mudu Ali makuaasima-pulu agale nalisima.

¹³ Go rabu Yesumi bret muma naa gisa. Mo wena page go-rupa maa gisa.

¹⁴ Yesu tapa madaa abala rekoma pumare naa piri-para rana repo ipisa-daa adisima.

Yesu Pita laapo agale lisipi

15 Naa eda abala nomare Yesumi Pita-para talo: Nere Jon-na si Saimon yaade. Ni madaa pedo pi kone guaayere go konemere disaipel alinuna go kone rabuaaye? Pita-me talo: Mudu Ali, neme ne madaa pedo waru pe lisa. Yesumi nipu-para wala lakalisa: Naa sipsip sinu surubuma eda kalape lisa.

16 Wala rana laapo Yesumi talo: Jon-na si Saimon-re neme ni madaa ranaa kome kone waru sale pae? Pitame talo: Mudu Ali, neme ne madaa pedo waru pe-daa adele lisa. Yesumi nipu-para talo: Gore neme nina sipsip menanu eda kalape lisa.

17 Wala rana repo Yesumi Pita-para talo: Saimon ne Jon-na si nemere ni madaa ranaame komele ya? Gore Yesumi rana repopa agale lorapisa-daa Pita-me kodome komoma talo: Mudu Ali, neme ele raayo ade-le neme ne madaa ranaame komoma makuaate lisa. Yesumi nipu-para talo: Gore nina sipsip menanu surubuma eda kalape.

18 Ne-para ora agale lagialo. Ne penaali pirisi rabu nena kone suma aako ramu laapo yamoma pora pamisi. Pare ne yomagae pirali rabu nena ki ridulainaloma ali medame ki adiala nipuna kone suma ne maa palia.

19 Yesumi go saa pi agale lisa-daare werepe Pita-na komape di rabu nimumi ki adiala lu makomalimaloma Gote-na bi minasaalia lisa. Go rabu Yesumi Pita-para talo: Ni raita mea nipu lisa.

Yesu Jon laapo agale lisipi

²⁰⁻²¹ Abalare ni Yesu re-para piruma eda nisipa rabu Pita-me agale gu-rupa misa: Mudu Ali, nena koe makirae aliri aapi yapae? Gore abi Pita-me pereke luma ni adisa rabu nipumi talo: Go ali madaare ake palia ya?

²² Yesumi talo: Gore nipu pa pirina epalua kone sanore nena kogono ya? Ne-para lawade ni raita mea nipu.

²³ Yesumi go agale lisa-pulu ni mada nakomaluade remaa lakalisa pare Yesu gu-rupa nalisa. Dia, nipu pa pirina epalua kone saluare nena kogono yapae lo gu-rupa lisa.

²⁴ Ni Jon neme go elenu madaa remaa laguade. Neme page pepa madaa lisua. Go agale madaare Yesu ora agalena re adema.

²⁵ Pare Yesumi kogono medaloma adaapu pisa. Go kogono raayo rado rado pepa talo palimare go su kamaa buk ora rubitabilia kone salo. Ni Jon go buk lisuade. Go yaade.

Gotena Epe Agale
The New Testament in the East Kewa Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples East Kewa long Niugini
copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: East Kewa

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0. You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-01-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 31 Aug 2023

62cac9b7-0920-58fe-ad58-f2d4b8fb56bc